

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 32. europaudvalgsmøde

Mødedato: fredag den 15. september 2023

Tidspunkt: kl. 8.30

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 14. september 2023

1. Modtagelse af deputationer fra:

a) Exodraft vedr. forslaget til luftkvalitetsdirektiv
KOM (2022) 0542

b) Rådet for Grøn omstilling vedr. forslaget til CO₂emmissioner for nye, tunge køretøjer
KOM (2023) 0088

2. Rådsmøde nr. 3969 (almindelige anliggender) den 19. september 2023

Forelæggelse ved udenrigsministeren

EUU alm. del (20222) – Bilag 727 (kommenteret dagsorden)

FO 3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om kvalitets- og sikkerhedsstandarder for substanser af menneskelig oprindelse bestemt til anvendelse i mennesker og om ophævelse af direktiv 2002/98/EF og 2004/23/EF

Forelæggelse ved indenrigs- og sundhedsministeren

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2022) 0338

KOM (2022) 0338 – Bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (20222) – Bilag 727 (kommenteret dagsorden)

KOM (2022) 0338 – Bilag 3 (henv. af 12/9-23 fra brancheforeningen for æg- og sæddonation)

- FO 4. Forslag til forordning om regler til forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn (CSA-forslaget)
Forelæggelse ved justitsministeren
– *Tidlig forelæggelse/generel indstilling*
KOM (2022) 0209
KOM (2022) 0209 – Bilag 5 (samlenotat)
EUU alm. del (20222) – Bilag 727 (kommenteret dagsorden)
KOM (2022) 0209 – Bilag 6 (fortrolig udtalelse fra Rådets Juridiske Tjeneste)
KOM (2022) 0209 – Bilag 4 (henvendelse af 5/9-23 fra IT-Politisk Forening)
EU-note (20211) – E 42 (EU-note af 22/9-22)
5. Siden sidst:
- a) Tidlig orientering om Kommissionens forslag til forordning om en platform for strategiske teknologier i Europa
Orientering ved erhvervsministeren
KOM (2023) 0335
6. Rådsmøde nr. 3968 (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023
Forelæggelse ved ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri
EUU alm. del (20222) – Bilag 727 (kommenteret dagsorden)
- L 7. Drøftelse af procedureberetning vedr. prioritering af EU-sager og tidlig inddragelse af fagudvalg og Europaudvalget
EUU alm. del (20222) – Bilag 724 (udkast til beretning)
EUU alm. del (20222) – Bilag 723 (notat om status for arbejdet med ny procedureberetning)
- L 8. Henvi sning af prioriterede forslag til relevante fagudvalg:
- a) Forslag til forordning om planter frembragt ved nye genomteknikker
EU-note (20222) – E 32 (EU-note af 22/8-23)
KOM (2023) 0411
- b) Forslag til direktiv om jordbundsovervågning
KOM (2023) 0416
- c) Forslag til forordning om en ramme for åben finans
KOM (2023) 0360

- d) Forslag til forordning om betalingstjenester
KOM (2023) 0367
  - e) Forslag til direktiv om betalingstjenester
KOM (2023) 0366
  - f) Forslag til direktiv om en EU-kodeks for humanmedicinske lægemidler
KOM (2023) 0192
  - g) Forslag til forordning om EU-procedurer for godkendelse og overvågning af
humanmedicinske lægemidler
KOM (2023) 0193
- L 9. Evaluering af høring om emballageforordningen afholdt 14. september 2023
- L 10. Eventuelt

Der vedlægges foreløbige oversigter over de under punkterne 2 og 6 nævnte møder.

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FF =Forventet forhandlingsoplæg
FO =Forhandlingsoplæg
FL =Forventet lukket behandling
L =Lukket behandling

Rådsmøde nr. 3969 (almindelige anliggender) den 19. september 2023

1. Forberedelse af mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober 2023 (udkast til kommenteret dagsorden)
  - *Politisk drøftelse*
    - Rådsmøde 3969 – Bilag 1 (samlenotat side 2)
    - Det Europæiske Råd 26-27/10-23 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden til DER-mødet 26-27/10-23)
2. Lovgivningsmæssig programmering
  - *Præsentation/ Politisk drøftelse*
    - Rådsmøde nr. 3969 – Bilag 1 (samlenotat side 4)
3. Den årlige dialog om retsstatsprincippet
  - *Politisk drøftelse*
    - KOM (2023) 0800
    - Rådsmøde 3969 – Bilag 1 (samlenotat side 6)
4. Evaluering af Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet
  - *Politisk drøftelse*
    - Rådsmøde 3969 – Bilag 1 (samlenotat side 8)
    - Rådsmøde 3963 – Bilag 2 (skriftlig forelæggelse vedr. rådsmøde almindelige anl. 10/7-23)
5. Spansk anmodning om at ændre Forordning 1/1958 om Rådets sprogregime
  - *Præsentation/Politisk drøftelse/Vedtagelse*
    - Rådsmøde 3969 – Bilag 2 (supplerende samlenotat)
6. Eventuelt
7. Siden sidst
  - a) Fordeling af sæder i Europa-Parlamentet 2024-2029
INL (2021) 2229
  - b) Mekanismen for samarbejde og kontrol med Bulgarien og Rumænien (CVM)
  - c) Militær bistandsfond for Ukraine under Den Europæiske Fredsfacilitet

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort

Rådsmøde nr. 3968 (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023

1. Konsultationer mellem EU og Norge, mellem EU, Norge og UK samt mellem kyststater om fiskerimuligheder for 2024
  - *Udveksling af synspunkter*
    - Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (samlenotat 2)
    - EUU alm. del (20222) – Bilag 128 (udvalgsmødereferat side 244 FO, forhandlingsoplæg vedr. kvoter for 2023 forelagt 9/12-22)
2. Konsultationer mellem EU og UK om fiskerimuligheder for 2024
  - *Udveksling af synspunkter*
    - Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (samlenotat side 7)
3. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet
  - *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
    - Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (samlenotat side 10)
    - EUU alm. del (20222) – Bilag 676 (udvalgsmødereferat side 1114, senest behandlet i EEU 23/6-23)
4. En langsigtet vision for EU's landdistrikter med fokus på udformning af fremtidens landdistrikter i EU
  - *Præsentation fra formandskabet og udveksling af synspunkter*
    - KOM (2021) 0345
    - Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (samlenotat side 17)
5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2001/110/EF om honning, 2001/112/EF om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum, 2001/113/EF om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum og 2001/114/EF om visse former for konserveret helt eller delvis inddampet mælk bestemt til konsum
  - *Sagen er ikke på dagsordenen til rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023, men forventes vedtaget ved et kommende rådsmøde*
    - KOM (2023) 0201
    - Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (samlenotat side 20)
6. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets direktiv om jordmonitorering og resiliens
  - *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
    - KOM (2023) 0416
    - Rådsmøde 3968 – Bilag 2 (samlenotat)
7. Eventuelt

8. Siden sidst

Dagsordenspunkterne 1-5 hører under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris ressort, hvoraf dagsordenspunkt 4 er delt ressort med Kirkeministeriet. Dagsordenspunkt 6 hører under Miljøministeriets ressort.

Europaudvalget

Fortroligt referat af 32. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 15. september 2023

Tidspunkt: kl. 8.30

Sted: vær. 2-133

Til stede: Niels Flemming Hansen (KF), formand, Henrik Møller (S), Kim Valentin (V), Jan E. Jørgensen (V), Karin Liltorp (M), Jens Henrik Thulesen Dahl (DD), Alexander Ryle (LA), Alex Ahrendtsen (DF), Marianne Bigum (SF), Lisbeth Bech-Nielsen (SF), Søren Søndergaard (EL) og Christian Friis Bach (RV).

Desuden deltog: Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen, indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde, justitsminister Peter Hummelgaard, erhvervsminister Morten Bødskov, minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Jacob Jensen, deputation fra Exodraft repræsenteret ved direktør Anders Haugaard og deputation fra Rådet for Grøn Omstilling repræsenteret ved seniorrådgiver Jeppe Juul og rådgiver Daria Rivin.

Punkt 1. Modtagelse af deputationer fra:

a) Exodraft vedr. forslaget til luftkvalitetsdirektiv

KOM (2022) 0542

Exodraft

Direktør Anders Haugaard

Formanden: Velkommen til deputationen fra Exodraft, der vil give deres syn på forslaget om revision af luftkvalitetsdirektivet. Deputationen består af direktør Anders Hougaard.

Anders Haugaard: Jeg er far til to piger på 3 og 13, og det er mest af alt for deres skyld, det glæder mig at kunne være her i dag, for luftkvalitetsdirektivet handler mest om deres fremtid.

I Exodraft Group ønsker vi at være markedets mest effektive og troværdige optimeringspartner, som bygger broen til en CO₂-neutral fremtid med grønnere energi for alle. Vi producerer i Lange-skov på Fyn – udvalget er velkomment til at kigge forbi – og vi leverer globalt. Vi er 160 ansatte, som siden 1957 har arbejdet med luftteknologi. Kai Hermansen udviklede den første røgsuger i 1957, og siden da har vi produceret ca. 600.000 af dem for at optimere forbrændingen i brændkamre på kedler og brændeovne. Minimering af skorstensbrande var en af de store ting, vi satsede på dengang. Arbejdet med røggasser har derfor altid været fundamentet i vores forretning. Desværre er vi også en del af en industri, som påvirker luftkvaliteten, og luftkvalitet er en enorm synder

hvad angår miljø og folkesundhed. 10 pct. af alle kræfttilfælde i Europa skyldes luftforurening. 42 pct. af den partikelforurening skyldes ifølge Rådet for Grøn Omstilling partikeludledning fra brændeovne, og på europæisk plan dør over 300.000 mennesker for tidligt hvert eneste år på grund af partikelforurening.

Udfordringen er, at vi lige nu står midt i en europæisk energikrise og en krise med Ukraine og Rusland. Det gør det enormt svært for os at frasige os brændefyring som varmekilde. Der findes 117 millioner brændeovne uden for EU. Cirka to tredjedele af dem findes i Østeuropa, og ifølge en rapport fra Rambøll opvarmes en tredjedel af private boliger i Østeuropa med brændeovne eller masseovne. Uanset hvor gerne vi vil, kan vi ikke begrænse den partikelforurening, som rejser hen over grænserne. Vi kan ikke bygge en høj nok mur til at stoppe det fra at komme herop, og i Danmark er 75 pct. af partikelforureningen noget, der blæser ind over grænserne. Så vi kan godt lave national lovgivning, men hvis ikke vi forholder os til det på europæisk plan, får vi ikke løst partikelforureningsudfordringen i Danmark, og derfor er det så vigtigt, hvordan vi håndterer luftkvalitetsdirektivet.

Heldigvis findes der en teknologisk løsning. Vi har brugt 15 år på at forske i, hvordan partikler udvikler sig inde i en brændeovn og op igennem en skorsten, hvordan de fortættes, og hvor meget der kommer ud af det. Vi har afsøgt alle mulige teknologiske spor for at finde den rigtige løsning, og de seneste 3 år har vi produceret og leveret et partikelfilter til montering på en skorsten, der fjerner 95 pct. af antallet af partikler og 70 pct. af den samlede partikelmasse, når vi fortætter massen.

Filteret har en ladning på 30.000 volt, og når partiklerne kommer op igennem skorstenen, bliver de ladet og skubber sig ud og sætter sig på nettet ude i siden. Når ilt og temperatur er rigtig, brænder partiklerne af og bliver så små og fine, at de helt opløses. Ellers ryster vi gitteret, så de falder ned i brændkammeret igen, og så kører cyklussen igen, indtil vi har rensat. Filteret giver os en mulighed for med udvalgets opbakning at arbejde med energi- og forsyningssikkerhed, uden at vi behøver at forbyde brændefyring. Det giver os mulighed for at forbedre folkesundheden, sikre bæredygtighed, skabe danske arbejdspladser og skabe dansk eksport.

Vores løsningsforslag er, at vi bruger eksisterende teknologiske løsninger, øger finansieringen til den grønne omstilling og hæver standarderne for luftkvaliteten. Vi behøver ikke at skifte brændeovne ud – der er allerede brugt CO₂ på at tilvejebringe dem – vi kan sætte et filter på i stedet for. Det er en langt bedre løsning for miljø, klima og sundhed, og det fjerner langt flere partikler end at skifte til en ny brændeovn. Men det kræver, at vi strammer reglerne, eller at vi øger finansieringen til det, præcis som vi har gjort med f.eks. biler, skibe, kraftværker og fly. Aalborg har f.eks. indført, at man ikke kan køre i en gammel dieselbil inde i Aalborg fra 1. oktober, hvis ikke den har partikelfilter på. Lad os bruge miljøzonereguleringen til at gøre noget tilsvarende. Det er dog ikke temaet i dag – det er luftkvalitetsdirektivet.

Jeg har over det sidste år været i dialog med en række af de danske mep'ere. Europa-Parlamentet vedtog den 13. september 2023 deres position med hensyn til luftkvalitetsdirektivet. Det er et ambitiøst oplæg, som sigter imod en alignment med WHO's retningslinjer. På baggrund af nogle af mep'ernes input har det også inkluderet den bedste tilgængelige teknologi, og jeg synes, at det er enormt vigtigt, at vi fra dansk side arbejder for, at der ikke sker en udvanding af den retning, det har nu. Jeg er bl.a. bekymret for, at man i Europa-Parlamentet er endt med at lægge op til, at alignmentdatoen rykkes fra 2030 til 2035, og hvad det gør det ved implementeringshastigheden. Det

synes jeg også, at man fra dansk side bør kigge på. Det kan godt være, at man ikke skal lægge op til fuld alignment i 2030, men man skal så i hvert fald sætte grænselinjer tidligere, så vi sikrer, at udviklingen kommer i gang.

Processen kører lige nu. Europa-Parlamentet har vedtaget deres position, og på et tidspunkt skal udvalget give ministeren mandat. Derefter skal Rådet have deres position klar i løbet af efteråret, og så er der forventeligt trilogforhandlinger i starten af 2024.

Kim Valentin: Jeg har brændeovn i mit sommerhus, og hver gang jeg lægger træ ind i den, får jeg dårlig samvittighed, fordi det sviner. Der må være en bedre måde for fremtiden. Det er der nok også rigtig mange i Østeuropa, som tænker, og derfor planlægger vi at hjælpe dem ekstra meget med at gå over til andre varme- og energikilder. Der er afsat penge til at hjælpe dem med det i højere grad end andre. Det positive i det er, at man kan komme relativt langt med relativt få investeringer, hvis man går fra en brændeovn og over til en meget bedre varmekilde. Der er trods alt en hel del lavthængende frugter, som vi kan tage i brug for at nå vores klimamål. Er det rigtigt forstået, at vi går langsommere hen imod et mere klimarigtigt regime hvis 2030 ændres til 2035?

Karin Liltorp: Tak for at gøre os opmærksom på, at man faktisk kan gøre en masse ved luftforureningsproblemet. Jeg forestiller mig, at Exodrafts tanke er, at alle brændeovnsproducenter får et krav om, at der skal være partikelfilter på brændeovne, før man får lov at tage dem i brug. Jeg har også brændeovn i mit sommerhus, og vi får ikke udfaset 117 millioner brændeovne lige med det samme. Den hygge, man får ved brændeovnen, er jo helt fantastisk, og hvis man kun bruger affaldstræ, er det forhåbentlig ikke lige så slemt. Jeg går ikke ud fra, at Exodraft kan levere 117 millioner partikelrensere inden for kort tid. Hvad er egentlig overhovedet realistisk? Er der mange konkurrenter? Hvad vil det betyde for hele markedet? Kan det lade sig gøre?

Alex Ahrendtsen: Det er forbilledligt arbejde, I har leveret. Det er længe siden, jeg har set noget så konstruktivt med forståelse for den politiske proces både i Europa og i Danmark. Hvad koster partikelrenseren og hvad med vedligeholdelse og udskiftning af filter? Det spiller vel også en rolle, hvis man skal udbrede det til Østeuropa, hvor midlerne måske ikke er så store som i Danmark.

Christian Friis Bach: Hvad er det samlede energitab – hvor meget strøm bruger filteret? Mister man en stor del af den energi, man kommer ind i form af brænde? Er der eksisterende brændeovne, som den er monteret i på forhånd? Desuden vil jeg gerne opfordre jer til at præsentere det for de mange tekniske grupper, der arbejder under konventionen for langtransporteret grænseoverskridende luftforurening (LRTAP-konventionen) – jeg kan sagtens formidle kontakten.

Søren Søndergaard: Har I været i kontakt med ministeriet, og hvad er deres reaktion på jeres forslag?

Anders Haugaard: Til Kim Valentin: Europa-Parlamentets position er i det endelige udkast blevet til 2035, og jeg synes, at vi fra dansk side skal støtte Kommissionens udkast, som var 2030.

Til Karin Liltorp: Det kræver bestemt en enorm opskalering af kapacitet, hvis vi skal kunne producere så mange. Vi er fem producenter på europæisk plan, som producerer elektrostatfiltre, men i forskellige afskygninger, så vi er ikke alene om det. I Tyskland er der indtil nu cirka 30.000 filtre til pillekedler, så der er man ret langt med at komme med krav om elektrostatfiltre på kedelmarkedet.

Flere spørger til prisen, og den er lige nu 14.000 kr. – det modsvarer nogenlunde installation af partikelfilter på en bil. Vi har et mål om at få det ned på 7.500 kr., og det kræver helt klart volumen især for elektronikdelen at bringe prisen derved, men vi mener bestemt, at det er realistisk. Vi arbejder sammen med en del skorstensproducenter om at gøre dem til partnere på udformning, for de er gode til at producere rør på skorstene, og så kan vi stå for teknologien indeni, så vi kan bringe prisen ned.

Til Alex Ahrendtsen: Filteret er selvrensende, men det skal serviceres en gang om året. Vi er i dialog med skorstensforeningen om, hvorvidt det kan blive en del af deres årlige eftersyn, og ellers finder vi en anden løsning på det de steder, hvor de ikke kan komme på taget. Vi arbejder også med en udgave, som kan sænkes ned i en skorsten, og vi arbejder med en, som kan bygges ind i skorstenen og dermed kan sættes længere nede, så det er lettere at komme til at servicere den.

Til Christian Friis Bach: Den svenske brændeovnsproducent Contura har netop lanceret en ovn med et indbygget partikelfilter, og vi har rakt ud til en række andre brændeovnsproducenter for at undersøge muligheden for at indgå et samarbejde. Dermed kan vi kombinere vores teknologi med deres, så vi får det bedste ud af de nye rentbrændende ovne med automatisk luftstyring og optimerede brændkamre – nogle af dem med katalysator. Når det bliver sammenbygget med en filterteknologi, får vi optimal rensning ud af det.

Vi har deltaget i Kommissionens cleantechgruppe, men ikke noget under FN. Vi vil meget gerne have formidlet kontakt til de foreslåede grupper.

Til Søren Søndergaard: Vi har både haft grupper fra ministeriet og styrelsen på besøg i Langeskov, og i forrige uge var jeg til en fagworkshop om mulige tiltag for at implementere lovgivning om partikeludledning. Det var foranlediget af Miljøstyrelsen og med deltagelse af brændeovnsproducenter, miljøorganisationer og kommuner. Arbejdet pågår de næste 2 måneder, og så mødes vi til endnu en fagworkshop. Derefter afrapporterer den, der er blevet opdragsgiver, med en analyse af det i slutningen af året.

b) Rådet for Grøn omstilling vedr. forslaget til CO₂emissioner for nye, tunge køretøjer

KOM (2023) 0088

Rådet for Grøn Omstilling
Seniorrådgiver Jeppe Juul
Rådgiver Daria Rivin

Formanden: Velkommen til Rådet for Grøn Omstilling, der vil give deres syn på forslaget om CO₂-emissioner for nye og tunge køretøjer. Deputationen består af seniorrådgiver Jeppe Juul og rådgiver Daria Rivin.

Jeppe Juul: Vi nærmer os det tidspunkt, hvor regeringen skal forelægge forhandlingsoplæg i Europaudvalget. Rådet for Grøn Omstilling er en uafhængig miljøorganisation, der arbejder med grøn

omstilling af transporten i samarbejde med vores europæiske organisation Transport & Environment. Derfor kan vi arbejde ret kvalificeret med reguleringerne både på nationalt og på EU-niveau.

Et af de sidste store klimainitiativer i denne valgperiode er forslaget til CO₂-emissioner for nye, tunge køretøjer. Det lyder frygteligt kedeligt, men det handler om regulering af 6 pct. af EU's CO₂-udslip. Hvert 16. ton CO₂ kommer fra det område, der reguleres her, og man kan slukke for det med denne regulering. Derudover er det vigtigt, fordi lastbiler og busser står for 27 pct. af vejtransportens CO₂-udledninger, selv om de kun står for 2 pct. af de køretøjer, vi faktisk ser på vejene. Samtidig er det en sektor, som forventes at stige – busserne med 10 pct. og lastbilerne med 40 pct. frem mod 2050. Derfor er der virkelig brug for en fælles europæisk regulering på området, så udledningerne kan nedbringes.

Transportsektoren er også et af de områder, vi har sværest ved at omstille i det hele taget, og i mange år har de fleste af os nok troet, at vi aldrig ville komme i gang med lastbilerne, men vi er for alvor i gang med denne revision af CO₂-kravene. Formår vi at gøre det ambitiøst, går det godt, formår vi ikke at gøre det ambitiøst, risikerer vi at få nogle seriøse problemer med både EU's og Danmarks klimamål, fordi køretøjerne kører så længe på vejene, at de kan blive en møllesten om halsen på den grønne omstilling sammen med personbilerne.

Med den eksisterende regulering vil CO₂-emissionen stige med 18 pct., når man sammenligner 1990 med 2050. Med Kommissionens forslag kommer vi ikke ned omkring 0 inden 2050, og derfor lægger vi i vores forslag ekstra ambitioner ind, som får os ned omkring 0 i 2050.

Vi har også brug for CO₂-krav, fordi det europæiske lederskab inden for grøn industripolitik også sættes på spil med reguleringen. Derfor har Danmark sammen med en lang række andre lande skrevet under på et Memorandum of Understanding i FN-regi sammen med bl.a. USA om, at vi i 2040 kun skal have nulemissionslastbiler. Desværre lever Kommissionens forslag ikke op til det. Til gengæld har USA indført IRA (The U.S. Inflation Reduction Act), som giver 1 mia. dollar til ellastbiler, og det betyder desværre, at store dele af forsyningskæden og projekter overvejer at flytte til USA i stedet for Europa, fordi der simpelt hen bare sker mere der, og det er mere økonomisk attraktivt. Igen modsat Kommissionen foreslår Californien også et fuldstændigt nulemissionsmål i 2040, og det har stor betydning for mange andre stater i USA. Derfor mindsker vi investeringer og mister innovation i Europa til skade for Europas konkurrenceevne, hvis ikke vi strammer kravene yderligere end det, Kommissionen har foreslået.

I Europa har 1,3 pct. af nysalgte været elektriske lastbiler i første halvår. I Danmark har det de første 8 måneder været over 6 pct., så det er betydelig bedre. Lastbilproducenternes forventer, at de kommer til at sælge 10-15 pct. om halvandet års tid i 2025 i Danmark. På den måde ser det rimelig fornuftigt ud.

50 pct. af al kørsel kan omstilles til el i dag ud fra den rækkevidde, som eksisterende ellastbiler har. Forventningerne til udviklingen for ellastbiler er ifølge regeringens klimafremskrivning ikke super høje. Man forventer først, at det begynder at starte lige så stille i 2028, men salgstallene fra i år viser, at vi allerede er 5-6 år forud for udviklingen, som den forventes i klimafremskrivningen.

De økonomiske analyser, vi har fået udarbejdet af uafhængige konsulentfirmaer, viser, at langt de fleste lastbiler vil kunne omstilles og samlet set være billigere end diesellastbiler til almindelig kørsel

efter 2030. Men der er altid nogle specialkøretøjer, som gør tingene lidt mere komplicerede. Nu kommer det til at lyde, som om omstillingen til ellastbiler kommer til at ske helt af sig selv, og f.eks. kunne nogen i Finansministeriet måske godt komme med den pointe, men sandheden er, at det her er det tekniske teoretiske potentiale. Lastbilproducenterne har nogle gange andre interesser end bare at sælge det, vi andre har lyst til, fordi deres business case er bygget op omkring en avancedstruktur, hvor de tjener de fleste af deres penge på eftermarkedet. Det er ikke naturligt for dem, at de kommer til at tjene lige så mange penge på en ellastbil. Derfor er det helt afgørende, at vi får en regulering, som sikrer, at producenterne udvikler lastbiler, sælger dem og får dem billiggjort, så vi kan nå vores klimamål.

Daria Rivin: Kommissionen foreslår at hæve 2030-målet fra 30 pct. til 45 pct. samt et yderligere mål i 2035 og 2040 på henholdsvis 65 og 90 pct. CO₂-kravene er det vigtigste element i reguleringen, for de bestemmer hastigheden for omstillingen, og det er også det, der gør, at lastbilproducenterne faktisk producerer og udvikler nulemissionskøretøjer. Derfor er det virkelig vigtigt, hvor høje målsætningerne er i reguleringen.

Tunge lastbiler er allerede omfattet af reguleringen, men Kommissionen foreslår, at også de mindre lastbiler samt busser bliver omfattet. Der bliver ikke talt så meget om bl.a. skraldebiler og små lastbiler, hvoraf rigtig mange faktisk kører elektrisk i dag. Vi anbefaler, at alle kategorier skal tælles med. Kravene vil også betyde, at køretøjerne bliver produceret og udviklet. Der er især et problem med de små lastbiler, fordi de falder mellem to kategorier, idet der også er CO₂-krav til lette køretøjer, men der tæller de heller ikke med.

I den virkelige verden defineres et nulemissionskøretøj som et køretøj uden udstødningsrør eller nogen form for udledning. Men der er også en teknisk definition i reguleringen, og her foreslår Kommissionen at forhøje den nuværende definition med en faktor 100. Det vil betyde, at man vil kunne bruge bl.a. diesel og brint i en forbrændingsmotor, og derfor vil udledningerne være markant højere og på ingen måde nulemission. Vi foreslår derfor, at Danmark arbejder for at bibeholde en definition så tæt på den nuværende som muligt, så det ikke inkluderer køretøjer, der har høj afbrænding af fossile brændstoffer.

Det er meget vigtigt, at man ikke tæller brændstofkreditering med, hvilket Kommissionen også har anbefalet. Det vil gøre det omkring 50 pct. dyrere for vognmænd og betyde tre gange højere klimabelastning. Det er fuldstændig meningsløst at tælle det med for de tunge køretøjer, ligesom det også var det for lette køretøjer.

Vi er sammen med nogle af de største danske og globale virksomheder kommet med nogle anbefalinger om et 65-procentsreduktionsmål i 2030 og et 100-procentsreduktionsmål i 2035. Det er et ønske om og et behov for en fælles ambitiøs europæisk regulering, fordi det er med til at sætte hastigheden for, hvad producenterne kan tilbyde deres kunder af grønne alternativer, og det vil også hurtigere gøre det billigere for dem. Kommissionens forslag er 30 pct. lavere, end hvad lastbilproducenterne selv har af forventninger til, hvad de kommer til at sælge af nulemissionsløsninger i 2030.

Overordnet er vores anbefalinger:

- Et 100-procentsreduktionsmål i 2035 – eller i hvert fald så tæt på 2035 som muligt.

- At målet for 2030 skærpes fra 45 til 65 pct.
- At alle kategorier af køretøjer omfattes.
- Vi anbefaler på det kraftigste, at brændstofkreditering holdes uden for reguleringen.

Jeppe Juul: Der er rigtig meget på spil. Danmark har indtil videre spillet en meget væsentlig rolle i arbejdet i Rådet og har ledet den gruppe af lande, som vil gøre det meget progressivt. Vi håber meget, at forhandlingsoplægget vil understøtte, at Danmark fortsat kan spille en meget aktiv rolle i Rådet og sørge for, at det bliver så ambitiøst som muligt, så vi kan nå vores klimamål og gøre det nemmere for vognmændene at omstille.

Formanden: Tak for det. Vi har desværre ikke tid til spørgsmål i dag. Jeg har tre spørgere på listen, som vi opsummerer under »Eventuelt« og sender over til ministeren.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 3969 (almindelige anliggender) den 19. september 2023

EUU alm. del (20222) – Bilag 727 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Jeg forelægger alle punkter til orientering.

1. Forberedelse af mødet i Det Europæiske Råd den 26.-27. oktober 2023 (udkast til kommenteret dagsorden)

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3969 – Bilag 1 (samlenotat side 2)

Det Europæiske Råd 26-27/10-23 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden til DER-mødet 26-27/10-23)

Udenrigsministeren: Da der stadig er et stykke tid til topmødet, forventer jeg, at flere af sagerne vil udvikle sig. Der forventes først og fremmest endnu en drøftelse af Ruslands krig i Ukraine. Jeg forventer, at der vil være fokus på EU's arbejde med at sikre fortsat militær, humanitær og finansiel støtte til Ukraine samt vores indsats for at sikre bredere global opbakning til den ukrainske fredsformel.

Herudover forventes en drøftelse af Kommissionens forslag til en revision af EU's flerårige finansielle ramme, som lægger op til 100 mia. euro i nye midler, herunder en Ukraine facilitet på 50 mia. euro.

Dertil forventes en drøftelse af EU's konkurrenceevne. Fokus vil være på industripolitik og energi.

Der forventes også en strategisk drøftelse af den eksterne dimension af EU's migrationspolitik med særligt fokus på samarbejde med tredjelande.

Desuden vil stats- og regeringscheferne gøre status over forberedelserne til COP28-klimakonferencen i Dubai. Det er forventningen, at Rådet vil tage den kommenterede dagsorden til efterretning. Den egentlige substansdrøftelse af emnerne og udkast til konklusioner for mødet i Det Europæiske Råd vil først finde sted på rådsmødet den 24. oktober.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Lovgivningsmæssig programmering

– Præsentation/ Politisk drøftelse

Rådsmøde nr. 3969 – Bilag 1 (samlenotat side 4)

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Christian Friis Bach: Jeg kan læse, at regeringen vil tage stilling til de lovforslag, der kommer. Har regeringen ikke selv nogen bud? Man kunne f.eks. godt være ambitiøs på klimaområdet og forsøge at få noget ind i det lovmæssige program fra EU.

Udenrigsministeren: Der er primært tale om en kalenderøvelse, hvor de forskellige EU-institutioner i fællesskab lægger planer for lovgivningsarbejdet og forsøger at skabe en struktur omkring det. Vi har selvfølgelig klare prioriteter for, hvor EU skal hen, og det næste tidspunkt, der er mulighed for at trykke på, er, når en ny Kommission tiltræder, og det er der ikke så længe til. Det tager vi i øvrigt implicit hul på allerede i eftermiddag, når vi har sættemøde om en ny europapolitisk aftale. Det er bl.a. der, vi i fællesskab har mulighed for at definere, hvad de danske forventninger er til Europa de kommende år. Det bliver en meget stor diskussion at tage op her.

3. Den årlige dialog om retsstatsprincippet

– Politisk drøftelse

KOM (2023) 0800

Rådsmøde 3969 – Bilag 1 (sammenotat side 6)

Udenrigsministeren: Jeg forventer, at Kommissionen på rådsmødet vil præsentere sin fjerde årlige retsstatsrapport, som blev offentliggjort i juli 2023. Rapporten kortlægger retsstatsudviklingen i medlemslandene og på tværs af EU på fire områder: retssystemet, antikorrupcion, mediepluralisme og andre institutionelle spørgsmål.

Igen i år kommer Kommissionen med konkrete, landespecifikke anbefalinger til de enkelte medlemslande. Som noget nyt indeholder rapporten i år også Kommissionens vurdering af, om medlemslandene har gjort fremskridt på sidste års anbefalinger.

Efter Kommissionens præsentation er der lagt op til en horisontal drøftelse af retsstatssituationen på tværs af EU. Drøftelsen vil tage udgangspunkt i rapportens kapitel om den generelle udvikling i EU.

Den horisontale drøftelse bliver ligesom tidligere år fulgt op af landespecifikke drøftelser på det næste rådsmøde i oktober. Her vil Danmark sammen med Tyskland, Estland, Irland og Grækenland være genstand for drøftelserne.

Den årlige retsstatsdialog er en sag, som regeringen lægger stor vægt på. Det er afgørende, at alle medlemslande lever op til de fælles værdier. Ikke mindst retsstatsprincippet. Regeringen bakker derfor varmt op om Kommissionens monitorering af retsstatsprincippet gennem de årlige retsstatsrapporter.

Jeg forventer, at vi på rådsmødet får en konstruktiv drøftelse, og fra regeringens side vil vi engagere os aktivt og støtte op om formatet, for det er vigtigt, at det bliver videreført under fremtidige forandskaber.

Søren Søndergaard: Jeg er utroligt glad for, at både regeringen og Europaudvalget er så positiv over for mekanismen og så aktiv i den. Derudover synes jeg også, det er så vigtigt, at vi virkelig gør alt, hvad vi kan for at leve op til dem, når vi får henstillinger. Hvad vil udenrigsministeren sige til kollegaerne i EU, når de spørger om åbenhed omkring partistøtte og regler for svingdørsproblematikken for ministre? Der er kommet to henstillinger fra Kommissionen, og jeg tror, at det vil gøre godt for mødet, hvis den danske regering kan komme med konkrete initiativer for at leve op til henstillingerne på de to områder.

Kim Valentin: Vi skal huske på, at Danmark får en meget positiv vurdering. Det irriterer mig i virkeligheden en lille smule, at man skal rapportere på hvert enkelt land, og så skal der jo være nogle punkter for det enkelte land, men vi ved godt, hvad elefanten i rummet er. Vi vil gerne have ændret på Polen og Ungarn, og derfor er man nødt til at vurdere alle andre også. Der er selvfølgelig nogle punkter på Danmark, og jeg vil ikke minimere problemstillingen i den sammenhæng, men hvis vi måler i forhold til, hvad der sker andre steder i Europa, må man trods alt sige, at det er relativt små problemer. Det kan løses over en lang periode og haster ikke nødvendigvis. Er ministeren enig med mig i det?

Udenrigsministeren: Jeg er hundrede procent enig med Kim Valentin. Derfor vil jeg også svare lidt polemisk på Søren Søndergaards spørgsmål: Det kommer de ikke til at spørge om. Det gør de ikke, fordi det er, som Kim Valentin siger. Men ellers er der ikke nogen substantielle drøftelser om Danmark – det er først på det næste møde, så jeg har mulighed for at filosofere nærmere over, hvordan jeg vil håndtere den betydelige udfordring, det vil være at stå på mål for evalueringsrapporten. Det håber jeg kommer rigtigt ud, når den bliver oversendt på skrift, for der er sådan set en meget positiv vurdering af Danmark.

Christian Friis Bach: Uagtet ministerens svar vil jeg erklære mig hundrede procent enig med Søren Søndergaard. Jeg synes også, at det er vigtigt, at vi tager anbefalingerne positivt ind og dermed siger til Europa, at vi tager mekanismen alvorligt, og at vi vil styrke den. Ud over svingdøre og donationer står der også noget om offentlighedsloven, og den kunne man godt tage positivt ind, og regeringen kunne snart fremlægge et initiativ. Der er også andre spørgsmål, bl.a. det juridiske.

4. Evaluering af Rådets årlige dialog om retsstatsprincippet

– *Politisk drøftelse*

Rådsmøde 3969 – Bilag 1 (samlenotat side 8)

Rådsmøde 3963 – Bilag 2 (skriftlig forelæggelse vedr. rådsmøde almindelige anl. 10/7-23)

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Spansk anmodning om at ændre Forordning 1/1958 om Rådets sprogregime

– Præsentation/Politisk drøftelse/Vedtagelse

Rådsmøde 3969 – Bilag 2 (supplerende samlenotat)

Udenrigsministeren: Spanien har anmodet om at optage catalansk, baskisk og galicisk som officielle EU-sprog.

Spanierne cirkulerede et tekstforslag til ændring af den forordning, der bestemmer EU's sprog i begyndelsen af september 2023, men de har endnu ikke fremlagt en nærmere begrundelse for forslaget. Der er i det hele taget tale om en lidt atypisk proces, hvor forslaget er sat på dagsordenen uden forudgående drøftelse i Rådets forberedende organer.

Vi er ved at se nærmere på det spanske forslag. Fra dansk side har vi praksis for at støtte medlemslandes ønsker om optagelse af nationale sprog som officielle sprog i EU, såfremt de pågældende sprog reelt er repræsentative for en betydelig del af befolkningen og reelt anvendes i national sammenhæng. Det gjorde vi med det irske sprog i 2007, som er et nationalt sprog.

Optagelse af nye sprog er et følsomt emne. Ikke mindst fordi det kan føre til ønsker fra en række andre medlemslande om at få optaget flere nationale sprog eller minoritetssprog som officielle EU-sprog, og det vil være vanskeligt at afgøre, hvilke sprog der bør opnå officiel status.

Der er på nuværende tidspunkt ikke andre regionale sprog, der har status som officielle EU-sprog, så der vil være tale om et nybrud i EU's sprogregime, hvis catalansk, baskisk og galicisk bliver optaget som officielle EU-sprog.

Alt dette kalder på tid til at analysere og drøfte spaniernes forslag på et oplyst grundlag. For at kunne tage stilling til forslaget finder regeringen derfor, at der er behov for, at Spanien uddyber baggrunden for forslaget og fremlægger en nærmere redegørelse og begrundelse, som Rådets drøftelser kan tage udgangspunkt i. Derudover arbejder regeringen for, at formandskabet afsætter tilstrækkelig tid til at drøfte sagen i Rådets forberedende organer. Desuden finder vi det vigtigt, at Rådets Juridiske Tjeneste og Kommissionen vurderer forslagets konsekvenser og betydningen for EU-budgettet, før vi kan tage endelig stilling.

Søren Søndergaard: Jeg synes, at det er helt i orden, at man vil tænke over det spanske forslag, men udgangspunktet er, at man skal være positiv. Det er helt afgørende, at det er Spanien, der foreslår det, for så handler det om, at et land vil gøre noget for sine nationale mindretal og vil forsøge at overkomme spændinger. Det bør ikke mindst et land som Danmark stille sig meget positivt over for. Hvis et andet land foreslog det, kunne jeg godt se Pandoras æske åbne sig. Men jeg synes kun, at det kan anerkendes, at et lands lovformeligt valgte regering vil gøre noget for deres mindretal. Jeg foreslår, at man udtrykker sig positivt, samtidig med at man beder om de yderligere oplysninger.

Kim Valentin: Jeg er ikke helt enig i, at man skal være positiv over for alt, hvad der kommer af forslag, for jeg synes, at det er svært nok i EU i forvejen. Det skal vi være hundrede procent ærlige om, og derfor nytter det ikke noget, at vi altid bare tager imod alle forslag, som om det er det mest positive i verden. Jeg synes, at lige præcis sprogdelen er vanskelig at håndtere, når vi er så mange

lande. Derfor kan det hurtigt blive meget mere besværligt. Men det er bare min egen personlige holdning.

Udenrigsministeren: Vi vil vælge den spørgende tilgang, da forslaget er kommet ret hurtigt og uden nogen forudgående proces. Der er simpelt hen brug for at få noget mere viden om bevæggrunde, og det kommer med en budgetmæssig implikation. Nu kan jeg forstå, at der også signaleres en spansk parathed til selv at betale for det. Så kan man filosofere over, hvorfor forslaget kommer lige nu, og hvor er det henne, når det er blevet uddybet, og regeringsforhandlingerne i Spanien er afsluttede. Jeg tror, at jeg venter med at kaste meget energi ind i sagen, til diskussionerne kan foregå på et mere oplyst og afklaret grundlag.

Alex Ahrendtsen: Ministeren må gerne forklare sin munterhed vedrørende det sproglige spørgsmål i Spanien – jeg forstod det ganske enkelt ikke. Jeg synes egentlig, regeringen burde tage det lidt mere alvorligt af den årsag, at galicisk, baskisk og catalansk er autoktone sprog – de er ikke minoritetssprog. F.eks. tales catalansk ikke bare i Catalonien, men også i Valenciaregionen, på De Baleariske Øer og sågar på Sardinien, så det er et vigtigt spørgsmål for de mennesker. Baskisk er det eneste ikkeindoeuropæiske sprog – vi ved ikke engang, hvor det stammer fra. Ja, det er besværligt med mange sprog i Europa, men hvis vi skulle følge den logik, burde dansk heller ikke være en del af de officielle sprog i Europa. Det ville være lettere, hvis vi alle sammen talte latin, engelsk eller fransk, men nu har vi denne sproglige mangfoldighed i Europa, og det er en styrke. Derfor vil jeg opfordre regeringen til at tage det alvorligt, når den spanske regering nu endelig er begyndt at række ud til de regionale nationaliteter i Spanien.

Christian Friis Bach: Måske kan ChatGPT eller noget lignende løse problemet og bidrage til, at alle sprog kan få lige status.

Marianne Bigum: Socialistisk Folkeparti mener, at det er vigtigt, at vi ikke blokerer for det, når Spanien forsøger at løse et indenrigspolitisk problem, som har stået på i flere år. Så vi synes, at det er mere end okay, at man tager fat på det og forsøger at løse det.

Udenrigsministeren: Jeg beklager over for Alex Ahrendtsen, hvis jeg fremstår munter. Det bagvedliggende emne er alvorligt nok, og hvis jeg havde antydningen af et smil, så var det nok mere omkring det processuelle, altså at forslaget uden nogen form for forberedelse eller tilløb pludselig falder ned fra himlen på et tidspunkt, hvor den politiske situation i Spanien er uafklaret. Der er en socialistisk statsminister, som kæmper for at komme i mål, og man kan selvfølgelig godt mene, at vi skal kaste os ind i eller være hjælpsomme omkring det. Emnet er substantielt og vigtigt nok, og derfor er der brug for, at man bruger lidt kræfter på at finde ud af, f.eks. hvordan det er forankret, hvad bevæggrunden og implikationen er, og hvad det koster EU-borgerne, hvis man tager det skridt, inden man bare lige knipser med fingrene. Følger der andre logiske skridt bagefter? Så det er ikke, fordi jeg ikke anerkender det substantielle bagved – det var mere et politiker til politiker-smil over, at det nogle gange er sjovt, hvordan ting tegnes. Men vi vender tilbage til forslaget.

Til Marianne Bigum: Jeg noterer synspunktet og kan også have sympati for det, men jeg tror, at jeg har redegjort for regeringens tilgang til spørgsmålet. Vi tror, at det er klogt at få det spanske ønske afklaret og foldet ud.

6. Eventuelt

Dansk statsborger fængslet i Bahrain

Søren Søndergaard: Påtænker ministeren at tage spørgsmålet om den danske statsborger, der sidder fængslet i Bahrain, op i udkanten af mødet? Eventuelt som et forslag til noget, man forholder sig til, når Det Europæiske Råd mødes og skal diskutere eksterne relationer. Der har man altid sådan et punkt. Eller påtænker man at gøre andet for, at sagen bliver bakket op så massivt som overhovedet muligt?

Udenrigsministeren: Det er svært for mig at gå ind i den sag i dette åbne fora, da det er en borgersag. Jeg gav Det Udenrigspolitiske Nævn en ret indgående status for få dage siden. Vi forsøger at arbejde med sagen alle steder, hvor det er relevant.

Internationale handelsaftaler

Christian Friis Bach: Vi har fået en orientering om de internationale handelsaftaler, EU arbejder på. Jeg håber, at Danmark arbejder for, at den progressive linje på miljø og bæredygtighed, der blev lagt med handelsaftalen med New Zealand, bliver implementeret i de øvrige aftaler.

Jeg havde også et spørgsmål om, hvordan tvistbilæggesystemet i WTO fungerer og den regionalisme, der ligger, men det vil jeg ikke stille, hvis ikke udenrigsministeren har forberedt sig på det. Men det er slående, at Afrika er fraværende på listen over de handelsaftaler, man har arbejdet på. Det er på trods af, at Kommissionen for 2 år siden fremlagde et ambitiøst bud på, at der skulle indgås stærkere handelsaftaler med Afrika, ikke mindst Nordafrika. Jeg synes godt, at regeringen kunne efterlyse det og virkelig skubbe på for, at der sker noget der, også i lyset af regeringens ambitiøse Afrikapolitik.

Udenrigsministeren: Det er mange gode betragtninger – også nogle, der rækker langt ud over det rådsmøde, jeg er her for at forelægge. Jeg noterer, at jeg grundlæggende deler synspunkterne om handelsaftaler og vigtigheden af på alle måder at have en progressiv tilgang til det. Det handler om at få dem forhandlet og ikke mindst implementeret, og at de f.eks. er holistiske, brede og med relevante beskyttelseshensyn.

7. Siden sidst

a) Fordeling af sæder i Europa-Parlamentet 2024-2029

INL (2021) 2229

Udenrigsministeren: Sagen blev forelagt Europaudvalget i maj 2023 til forhandlingsoplæg, og jeg orienterede sidst udvalget om sagen den 23. juni. Siden da er Det Europæiske Råd den 4. august nået til enighed om et kompromis. Alle referencer til transnationale lister er slettet, hvilket vi fra dansk side har lagt afgørende vægt på i forhandlingerne.

Kompromisset betyder også, at der tilføjes 4 yderligere sæder i tillæg til de 11 nye sæder, der var lagt op til i Europa-Parlamentets oprindelige forslag. Danmark står fortsat til at få 1 ekstra sæde.

Europa-Parlamentet godkendte forslaget i onsdags. Nu udestår kun Det Europæiske Råds formelle vedtagelse af aftalen. Derefter vil den have virkning til valget til juni næste år, hvor danskerne i givet fald vil skulle vælge 15 medlemmer af Europa-Parlamentet for perioden 2024-29.

Christian Friis Bach: Radikale Venstre ønskede en mere progressiv linje i det europæiske fællesskab, men vi tager til efterretning, at det er sådan og ser positivt på den måde, det nu er endt på.

b) Mekanismen for samarbejde og kontrol med Bulgarien og Rumænien (CVM)

Udenrigsministeren: Kommissionen meddelte den 5. juli 2023, at man vil lukke mekanismen for begge lande i løbet af september. Proceduren er, at Kommissionen skal høre Rådet inden beslutningen, og Rådet har så mulighed for at give sin holdning til kende. Rådet har taget Kommissionens beslutning til efterretning, da det alene er Kommissionen, der beslutter, om mekanismen skal ophæves.

Allerede i 2019 meddelte Kommissionen, at man ville stoppe med at rapportere om Bulgarien, og sidste år meddelte Kommissionen, at man også ville stoppe med at rapportere om Rumænien. Fremover vil eventuelle udeståender skulle håndteres i den årlige retsstatsdialog ligesom for alle andre medlemslande.

Det er positivt, at Kommissionen nu vurderer, at både Rumænien og Bulgarien har gjort så store fremskridt, at CVM kan ophæves. Den vurdering må Rådet læne sig op ad. Men jeg noterer mig også, at Kommissionen vurderer, at der fortsat er udeståender i både Rumænien og Bulgarien på retsstatsområdet, der skal følges op på. Jeg noterer mig også, at Kommissionen vurderer, at de kan håndteres inden for EU's værktøjskasse på retsstatsområdet, som er blevet udviklet hen over årene.

Derfor er det også vigtigt for regeringen at fastholde, at selv om CVM nu ophører, er der behov for at sikre en fortsat god udvikling i Bulgarien og Rumænien. Derfor er det også regeringens holdning, at det er vigtigt at gøre brug af instrumenterne i Kommissionens værktøjskasse. Det gælder både den årlige retsstatsrapport, men også genopretningsplanerne og de tilhørende reformkrav.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

c) Militær bistandsfond for Ukraine under Den Europæiske Fredsfacilitet

Udenrigsministeren: Den Fælles Udenrigstjeneste (EEAS) har fremsat et forslag om at etablere en militær bistandsfond for Ukraine under den europæiske fredsfacilitet (EPF). Forslaget hænger sammen med EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine og går ud på at øremærke 20 mia. euro til militær støtte til Ukraine i perioden fra 2024 til 2027. Jeg vil vende tilbage til udvalget i næste uge og forelægge sagen til forhandlingsoplæg.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO Punkt 3. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om kvalitets- og sikkerhedsstandarder for substanser af menneskelig oprindelse bestemt til anvendelse i mennesker og om ophævelse af direktiv 2002/98/EF og 2004/23/EF

– Tidlig forelæggelse

KOM (2022) 0338 – Bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (20222) – Bilag 727 (kommenteret dagsorden)

KOM (2022) 0338 – Bilag 3 (henv. af 12/9-23 fra brancheforeningen for æg- og sæddonation)

Indenrigs- og sundhedsministeren: Substanser af menneskelig oprindelse bestemt til anvendelse i mennesker kaldes også SoHO (Substances of Human Origin).

Forhandlingerne gik i gang i 2022, og formandskabet sigter efter, at der kan vedtages generel indstilling i Rådet nu i efteråret, måske allerede til oktober. Jeg forelægger derfor sagen til forhandlingsoplæg.

Jeg orienterede den 9. juni 2023 udvalget om, at anvendelsen af menneskelige substanser som blod, væv og celler i dag reguleres af to EU-direktiver. Kommissionen har i 2019 foretaget en evaluering af de to direktiver med det formål at se, om lovgivningen lever op til sit oprindelige formål og er tidssvarende.

Evalueringen slår fast, at der, siden de to direktiver blev vedtaget, ikke er sket større sekundær spredning af sygdomme ved eksempelvis blodtransfusioner. Alvorlige bivirkninger ligger også på et lavt niveau – det på trods af, at der har været en periode med en række nye smitsomme sygdomme.

Evalueringen peger imidlertid også på, at den nuværende lovgivning ikke i tilstrækkelig grad beskytter patienterne, altså både donorer, modtagere og eksempelvis børn, som er undfanget ved hjælp af en donor. Dertil kommer, at medlemsstaterne har forskellige tilgange til tilsynet med området, hvilket gør grænseoverskridende udveksling af blod, væv og celler sværere.

Evalueringen viser yderligere, at det store potentiale i blod, væv og celler, der forarbejdes til medicinsk behandling, ikke udnyttes fuldt ud, og ligeledes at patienterne er sårbare over for afbrydelser af forsyningen af blod, væv og celler på tværs af EU.

Der er især tre formål med tilpasningen af lovgivningen:

- At sikre et højt sundhedsbeskyttelsesniveau og høje kvalitets- og sikkerhedsstandarder for substanser af menneskelig oprindelse, altså SoHO'er.
- Lovgivningen skal fremtidssikres, så den er modstandsdygtig over for kommende kriser og forsyningsknapthed og samtidig tilstrækkelig smidig til at imødegå risici som følge af nye teknologier.
- Forordningen skal fremme udviklingen af sikre og innovative behandlinger med SoHO'er.

Regeringen er overordnet enig i forslagetets formål, som især er at sikre et højt beskyttelsesniveau for anvendelse af SoHO'er.

Det er positivt, at forslaget fokuserer på bedre muligheder for at imødegå smitterisici og udvikling af nye teknologier, og at det samtidig understøtter udviklingen af sikre og effektive SoHO-behandlinger. Men det er også vigtigt, at den sundhedsfaglige merværdi står mål med de økonomiske konsekvenser ved forslaget. Krav til inspektioner, godkendelser og registreringer skal ikke være større end nødvendigt af hensyn til patientsikkerheden.

Derfor arbejder regeringen fortsat for, at der opnås balance mellem patientsikkerheden på den ene side og de økonomiske konsekvenser på den anden side. Bl.a. har regeringen arbejdet for, at den oprensningemetode, der kaldes patogenreduktion, bliver valgfri for landene. Det er vores vurdering, at metodens omkostninger langt overstiger den sundhedsfaglige merværdi. Det danske synspunkt har støtte blandt medlemslandene, og regeringen vil fortsat arbejde for, at metoden bliver valgfri.

Det er også vigtigt, at vi undgår, at blodsektoren bliver kommercialiseret, både af hensyn til patientsikkerheden og af hensyn til at sikre forsyningssikkerheden på de offentlige hospitaler. Derfor arbejder regeringen for, at det bliver overladt til det enkelte land at beslutte, om man vil give bloddonorer et vederlag, eller om det skal være vederlagsfrit.

Endelig er det vigtigt for regeringen, at forslaget ikke lægger unødige hindringer i vejen for alternative familiedannelser i privat regi. Det er endnu for tidligt at sige, præcis hvor forslaget lander i den henseende, men regeringen arbejder fortsat for at sikre mulighederne for alternativ familiedannelse.

Samlet set er det regeringens vurdering, at Danmark bør tilslutte sig forordningsforslaget i lyset af de forventede positive effekter på sundhedsbeskyttelsesniveauet i EU.

FO Regeringens forhandlingsoplæg:

- Regeringen lægger stor vægt på, at de offentlige merudgifter nedbringes, herunder ved at arbejde for, at kravene til inspektioner, registreringer og godkendelser ikke bliver større, end hvad der vurderes nødvendigt af hensyn til patientsikkerheden.
- Regeringen lægger vægt på at undgå kommercialisering af bloddonation.
- Regeringen lægger vægt på, at forslaget ikke medfører unødvendige hindringer for mulighederne for alternativ familiedannelse i privat regi.

Generelt har der under forhandlingerne været bred opbakning til intentionerne i Kommissionens forslag, og det er min forventning, at der snart skal gives mandat i Coreper til at indlede drøftelser med Europa-Parlamentet. Her vil ambitionen være, at der kan indgås en endelig aftale om forslaget inden det forestående valg til Europa-Parlamentet til foråret.

Kim Valentin: Venstre støtter selvfølgelig forhandlingsoplægget. Kender vi nogenlunde størrelsesordenen på DUT-kravet (Det Udvidede Totalbalanceprincip)?

Karin Liltorp: Her til morgen var der en ophidset diskussion på Radio4 om, at forslaget skulle umuliggøre, at man modtager penge for at give sæd. Kan ministeren bekræfte, om det er rigtigt, eller om det er falske rygter? Jeg synes, at det ville være en uheldig bivirkning af forslaget, at man ikke længere har lov til at modtage et vederlag for det, ligesom ministeren nævnte, at man arbejder for at muliggøre vederlag for at afgive blod.

Christian Friis Bach: Der kan være økonomiske konsekvenser af forslaget især på det immunologiske område, som vel vil påhvile regionerne. Vil regeringen kompensere regionerne for den merudgift?

I høringssvarene er der en række bekymringer hos interesseorganisationerne hvad angår hindringer for alternativ familiedannelse. Nationale regler i nogle lande vil modvirke, at alle patienter reelt har adgang til sikker behandling med kønsceller. Støtter regeringen derfor, at man skal gøre op med medlemsstaternes mulighed for at vedtage strengere foranstaltninger?

Der er lidt uklarhed om, hvilke oplysninger platformen skal indeholde, herunder om det bliver personoplysninger. Kan ministeren kommentere på det? Bakker regeringen op om et fælles sæd- og ægdonorregister for at øge datasikkerheden?

Indenrigs- og sundhedsministeren: Til Christian Friis Bach og Kim Valentin: Økonomien bekymrer også os, og vi vil arbejde for at få udgifterne nedbragt i de videre forhandlinger, så de står mål med gevinsterne for patientsikkerheden. For der er ikke nogen tvivl om, at forslaget forventes at medføre udgifter, ikke mindst for de kompetente myndigheder, som f.eks. Styrelsen for Patientsikkerhed og Lægemiddelstyrelsen. For Styrelsen for Patientsikkerhed vil det bl.a. medføre skærpede krav til godkendelse og registrering af SoHO-enheder og til inspektioner af SoHO-centre og enheder, og Lægemiddelstyrelsen vil bl.a. skulle bidrage til klassificering af SoHO-produkter, der ligger tæt op ad lægemidler.

Det forventes desuden, at forslaget vil kunne medføre økonomiske omkostninger for regionerne, fordi landets regioner administrerer blodbankerne, hvor der bl.a. vil være øgede krav til rapportering. Vi kender ikke på nuværende tidspunkt størrelsesordenen af et eventuelt DUT-krav. Det gør regionerne heller ikke på nuværende tidspunkt, fordi vi mangler et samlet overblik over de økonomiske konsekvenser, men vi vil arbejde på at få dem nedbragt. Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at merudgiften for dem vil blive op imod 30 mio. kr., men det skal kvalificeres yderligere.

NOT Hvad angår registreringen af personoplysninger, som Christian Friis Bach er inde på, vender jeg tilbage med et skriftligt svar. Det er klart, at vi er ekstremt opmærksomme på beskyttelse af personoplysninger.

Karin Liltorp spørger til mediehistorien om vederlag for at give sæd. Jeg har ikke selv haft lejlighed til at høre det, men ministeriet er bekendt med branchens bekymring og vil være opmærksom på den i det videre arbejde med forslaget. Ministeriet har et møde med brancheforeningen i næste uge, hvor vi også skal tale nærmere om branchens synspunkter.

Til gengæld skal vi være opmærksomme på, at Danmark netop arbejder for, at vi ikke bliver pålagt, at man skal modtage penge for at donere blod. Det gør vi ud fra et patientsikkerhedsmæssigt synspunkt, fordi vi har set meget alvorlige konsekvenser i en række andre lande, hvis man åbner op for det. Vi er bekymrede for, at tapning af blod på offentlige sygehuse vil falde, hvis private aktører kan tappe blod i Danmark. Det vil kunne bringe forsyningssikkerheden i fare, og vi vurderer også, at offentlige sygehuse ikke vil kunne forsyne lægemiddelindustrien med plasma som råprodukt, hvis tapning af blod også varetages af private udbydere. Det vil kunne påvirke prisen på lægemidler. Endelig vurderer Styrelsen for Patientsikkerhed, at kompensation for bloddonation kan være til skade for patientsikkerheden, fordi det kan medføre, at bloddonorer skjuler sygdomme for at kunne tjene penge på bloddonation. Der er også en risiko for, at personer, som ikke har godt af

at donere blod, vil gøre det alligevel for at tjene penge. Derfor lægger Danmark vægt på frivilligheden.

Søren Søndergaard: Enhedslisten ser utroligt positivt på forslaget om at ville sikre kvaliteten, sikkerheden og sundhedsbeskyttelsen. Vi har også selvfølgelig noteret os, at det har hjemmel i paragraf 168, hvilket betyder, at det er minimumsstandarder. Dermed kan man vedtage højere standarder i de enkelte lande, og vi kan godt lide, at man har mulighed for at gøre tingene bedre, samtidig med at der er en fælles grobund.

Men vi har også nogle betænkeligheder ved forslaget. Lægemidler er jo varer i EU, idet de er omfattet af det indre markedes princip om varernes frie bevægelighed, hvilket EU-Domstolen har slået fast flere gange. Vil den delegerede retsakt, der henvises til, kunne medføre, at Kommissionen vil kunne kvalificere f.eks. blod og sæd som lægemidler, og at de dermed kan være omfattet af kravet om varernes frie bevægelighed? Det er helt afgørende at få afklaret, og jeg håber ikke, at det er tilfældet.

I Danmark har vi allerede oplevet rigtig dårlige eksempler på, hvad det betyder, at lægemidler er underlagt varernes frie bevægelighed. Blodplasma var tidligere et gratis produkt, som Statens Serum Institut brugte til medicin, hvilket befolkningen i Danmark kunne få glæde af. Det blev stoppet af EU, og nu skal der tjenes penge på det. Danmark har også tabt en sag om, hvorvidt man kan bruge det til danske statsborgere osv., og derfor er det vigtigt for mig, at regeringen lægger afgørende vægt på, at området ikke kommercommerialiseres. Jeg er helt enig i regeringens argumenter, men det går meget videre end det. Det handler også om, at vi ikke kommer i en situation, hvor blod generelt bliver behandlet under varernes frie bevægelighed.

Alex Ahrendtsen: Søren Søndergaard udlægger problemerne i dette forslag meget præcist. I Dansk Folkeparti er vi store tilhængere af det indre marked, og det er godt for dansk erhvervsliv, men der er altid de delegerede retsakter. Med hensyn til bloddelen er vi ligesom Enhedslisten dybt bekymrede. Jeg afventer selvfølgelig ministerens svar, men sådan som sagerne ligger nu, kommer Dansk Folkeparti ikke til at støtte forhandlingsoplægget, fordi vi ligesom Enhedslisten gerne vil have afgørende vægt i stedet for stor vægt.

Karin Liltorp: Jeg synes, at ministerens holdning til, at man selvfølgelig ikke skal tjene penge på blod, er super fornuftig. Jeg lagde op til, at det kunne komme ind under den nationale selvbestemmelse, så de enkelte lande afgør, hvorvidt man skal kunne give vederlag eller ej.

Indenrigs- og sundhedsministeren: Dermed er vi fuldstændig enige med Karin Liltorp, så vi også fortsat kan have muligheden for selv at beslutte det i Danmark.

Søren Søndergaard og Alex Ahrendtsen stiller en række af de samme spørgsmål. Vi er ligesom jer bekymrede for, at forslaget kan øge risikoen for kommercommerialisering af blodsektoren med negative konsekvenser for patientsikkerheden, ligesom det også vil kunne påvirke forsyningssikkerheden for de offentlige hospitaler. Derfor arbejder vi for, at bloddonation fortsat skal være vederlagsfri, og at Danmark selv skal kunne beslutte det.

Forslaget indeholder bl.a. en delegationsbeføjelse til Kommissionen, hvor der ved behov kan indføres yderligere krav om standarder for at sikre beskyttelsen af donorer af SoHO'er. Kommissionen

får ligeledes beføjelse til at kunne vedtage delegerede retsakter vedrørende insemination eller kunstig befrugtning med henblik på at beskytte modtagere af eventuelle børn som følge af graviditet. Selv om Kommissionen får beføjelser til at tilpasse reglerne, er den stadig forpligtet til at konsultere medlemsstaterne, og Rådet har mulighed for at gøre indsigelse mod de delegerede retsakter. Såfremt Kommissionen lægger op til at anvende sin delegationsbeføjelse, vil vi selvfølgelig også orientere udvalget herom.

Søren Søndergaard: Jeg synes desværre ikke, at svaret er krystalklart. Det må da være muligt at sige meget klart, at den delegerede retsakt under ingen omstændigheder kommer til at indebære, at Kommissionen kan klassificere blod, sæd osv. som lægemidler, hvorved de kommer ind under varenes frie bevægelighed.

Jeg forstår ikke, at man kun vil arbejde for, at området ikke kommer til at kommercialiseres, og at man ikke vil lægge stor vægt eller afgørende vægt på det. Er ministeren ikke enig i, at Danmark har meget negative erfaringer med blodplasma? Noget, der før var en samfundsgavnlig ting, hvor folk gav deres blod, og overskuddet gik til det fælles bedste ved at blive brugt til at udvikle medicin til folk, det er nu blevet en vare. Hvad er ministerens holdning til det? For det siger lidt om, hvor hårdt ministeren vil lægge sig i selen for at undgå, at det samme sker på dette område.

NOT Indenrigs- og sundhedsministeren: Vi vil gerne vende tilbage om grænsedragningen mellem henholdsvis SoHO og lægemidler via et skriftligt svar for at gøre det så præcist som muligt. Jeg kan ikke svare Søren Søndergaard, at den delegerede retsakt under ingen omstændigheder kommer til at indebære, at Kommissionen kan klassificere blod, sæd osv. som lægemidler, i en situation hvor vi fortsat er i gang med forhandlingerne. Jeg har redegjort for, hvad regeringen vil arbejde for i de videre forhandlinger, og det er en prioritet for os at undgå kommercialisering af blodsektoren. Dermed vil den klart bedste model være, at Danmark fortsat kan videreføre den nuværende model både af hensyn til patientsikkerheden, men også af hensyn til forsyningssikkerheden.

Søren Søndergaard: Kombinationen af, at der ikke kan svares på det helt afgørende spørgsmål om, hvad der ligger i den delegerede retsakt, som jo ikke er til forhandling, og at man bare vil arbejde for, at området ikke kommer til at kommercialiseres, gør, at Enhedslisten desværre ikke kan støtte forslaget, selv om vi hundrede procent støtter formålet. Det er interessant med alle de partier, som støtter forhandlingsoplægget uden rigtig at vide, hvad de siger ja til.

Formanden: Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti og Enhedslisten har ytret sig imod det.

FO Punkt 4. Forslag til forordning om regler til forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn (CSA-forslaget)

– *Tidlig forelæggelse/generel indstilling*

KOM (2022) 0209 – Bilag 5 (samlenotat)

EUU alm. del (2022) – Bilag 727 (kommenteret dagsorden)

KOM (2022) 0209 – Bilag 6 (fortrolig udtalelse fra Rådets Juridiske Tjeneste)

KOM (2022) 0209 – Bilag 4 (henvendelse af 5/9-23 fra IT-Politisk Forening)

EU-note (2021) – E 42 (EU-note af 22/9-22)

Justitsministeren: Forslaget er på dagsordenen for det ekstraordinære rådsmøde for retlige og indre anliggender den 28. september 2023.

Jeg forelægger sagen til forhandlingsoplæg, idet sagen er sat på dagsordenen til delvis generel indstilling. Den delvise generelle indstilling omfatter forordningen i sin helhed, undtagen forslagets bestemmelse om placeringen af det foreslåede EU-center.

Forordningsforslaget

Forslaget blev fremsat den 11. maj 2022 og er ikke omfattet af retsforbeholdet. Formålet med forslaget er at etablere en klar og harmoniseret retlig ramme for forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn online i EU. Det skal ske ved at pålægge udbydere af diverse onlinetjenester – f.eks. sociale medier som Facebook og YouTube samt cloudtjenester som Dropbox og chatapplikationer som Messenger – at vurdere og afbøde de risici, der er forbundet med, at deres tjenester udnyttes eller anvendes til seksuelt misbrug af børn. Derudover vil udbydere – om nødvendigt – kunne påbydes at opspore, indberette, fjerne, spærre for og såkaldt deliste materiale, der viser seksuelt misbrug af børn på deres tjenester.

Der er altså tale om et forordningsforslag, som overordnet har til formål at ensrette reglerne for udbydere på området og dermed sikre en bedre og mere effektiv opsporing af lovovertrædelser vedrørende seksuelt misbrug af børn. Endvidere lægges der op til at oprette et europæisk center til forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn. Centeret skal støtte og lette gennemførelsen af forordningen. Centeret skal desuden bistå med viden og lette samarbejdet mellem myndigheder og udbydere.

Forhandlingerne

Forhandlingerne af forslaget blev påbegyndt i juni 2022, og senest har det spanske formandskab fremlagt kompromisforslaget.

Forslaget til forordningen indeholder i sig selv en væsentlig ændring i tilgangen til forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn online. Nogle udbydere bruger allerede på frivillig basis teknologier til at opspore, indberette og fjerne materiale, der viser seksuelt misbrug af børn, på deres tjenester. Der er dog stor forskel på, hvilken indsats de respektive udbydere yder for at undgå, at der forekommer materiale vedrørende seksuelt misbrug af børn på deres platforme. Kommissionen har i det oprindelige forslag bl.a. peget på, at langt de fleste indberetninger om seksuelt misbrug af børn online kommer fra en håndfuld udbydere, og at et betydeligt antal udbydere ikke foretager sig noget. Der findes på nuværende tidspunkt heller ikke dansk lovgivning, der forpligter ud-

bydere af tjenesteydelser til at iværksætte tiltag, i anledning af at der på deres tjenester findes materiale, der viser seksuelt misbrug af børn, eller at deres tjenester anvendes til såkaldt grooming af børn.

Forenklet sagt indebærer forslaget, at tilgangen til forebyggelse og bekæmpelse af seksuelt misbrug af børn online overgår fra en frivillig til en obligatorisk ordning med fælles regler og garantier.

Regeringens holdning

Bekæmpelsen af misbrug af børn og unge er en mærkesag for regeringen, og regeringen har et stort og vedvarende fokus på at komme digitale krænkelser og overgreb til livs.

I takt med at danskernes liv i stigende grad er rykket over på digitale platforme, er det i stadig højere grad online, at børn og unge risikerer at blive udsat for seksuelle overgreb, herunder grooming. Det er også online, at seksuelt materiale af børn kan sprede sig stadig mere hastigt. Det har et iboende grænseoverskridende element, og det er efter regeringens opfattelse afgørende med en fælles europæisk indsats på området.

Regeringen er derfor enig i, at udbydere skal tage et større ansvar for udbredelsen af materiale vedrørende seksuelt misbrug af børn på deres tjenester samt yde en mere aktiv indsats for at mindske risikoen for, at deres tjenester udnyttes til grooming af børn. Regeringen støtter desuden etableringen af et europæisk center, der kan koordinere, bistå og understøtte aktiviteterne på tværs af medlemsstater og udbydere. Et sådant center kan desuden fremme udveksling af viden og ekspertise på området.

På en række punkter imødekommer formandskabets seneste kompromisforslag flere danske prioriteter. Det har især været væsentligt for regeringen at sikre forslagets forenelighed med grundloven. Danske myndigheder anses ifølge det såkaldte uskrevne grundlovsforbud som udgangspunkt for at være enekompetente til at udøve myndighedsbeføjelser inden for det danske territorium. Den seneste kompromistekst fra formandskabet tager netop højde for dette, idet der lægges op til en ordning, hvor kun danske myndigheder kan udstede et påbud til en tjenesteudbyder, der er etableret i Danmark.

Under forhandlingerne har regeringen desuden især været optaget af at sikre en afbalanceret tilgang mellem respekten for borgernes grundlæggende rettigheder, hensynet til privatlivets fred og kommunikationshemmeligheden på den ene side og på den anden side at forfølge det legitime formål at forebygge og bekæmpe online seksuelt misbrug af børn. Det er regeringens opfattelse, at man i det seneste kompromisforslag har fundet en fornuftig balance mellem disse hensyn.

Forordningsforslaget udgør i sin helhed efter regeringens opfattelse et effektivt redskab i kampen mod seksuelt misbrug af børn online, og det skal naturligvis sikres, at forordningen samtidig indeholder de nødvendige retsgarantier. Vi havde dog på visse punkter gerne set et forslag, der indebar nogle lidt smidigere processer. Dette gør sig især gældende for så vidt angår påbud om fjernelse og spærring, hvor arbejdsgangene i forordningen kan opfattes som værende unødigt byrdefulde og formalistiske. Efter regeringens opfattelse er det afgørende, at arbejdsgangene bliver så smidige som muligt og med mindst mulige administrative byrder, da tidsaspektet er afgørende i sager, der angår spredning af krænkende materiale på internettet.

Regeringen vil derfor arbejde for, at der med forordningsforslaget undgås en retstilstand, hvor de kompetente myndigheder er afskåret fra også at kunne anmode udbydere om frivilligt og af egen drift at fjerne eller spærre adgangen til materiale vedrørende seksuelt misbrug af børn. I modsat fald kan der være en bekymring for, at udbyderne vil afstå fra dette uden et forudgående påbud.

Sammenfatningsvis er det regeringens opfattelse, at man med forordningsforslaget lægger op til en ordning, der understøtter en effektiv indsats mod seksuelt misbrug af børn online.

FO *Forhandlingsoplæg*

Derfor indstiller regeringen, at man fra dansk side

- støtter formandskabets kompromisforslag.

Det indstilles endvidere, at man fra dansk side

- lægger afgørende vægt på forslagets forenelighed med grundloven, herunder det uskrevne grundlovsforbud.
- støtter, at der sikres et teknologineutralt regelsæt, og at end-to-end-kryptering ikke udelukkes fra forordningens anvendelsesområde.
- arbejder for, at der opnås en fornuftig balance mellem hensynet til en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af online misbrug af børn på den ene side og muligheden for, at borgerne kan udøve deres grundlæggende rettigheder på den anden side.
- arbejder for, at eksisterende ordninger, hvor nationale myndigheder kan anmode udbydere om frivilligt og af egen drift at spærre adgangen til eller fjerne materiale, der viser seksuelt misbrug af børn online, kan bibeholdes efter forordningens ikrafttrædelse.
- arbejder for, at arbejdsgangene for den koordinerende og de kompetente myndigheder i forhold til meddelelse af påbud om fjernelse og spærring, hvor skadevirkningen er stor, og tidsaspektet er afgørende, bliver så smidige som muligt og med mindst mulige administrative byrder.

Niels Flemming Hansen: Der er ingen tvivl om, at der også er mange kritiske røster. Der er jo ikke nogen her, som her er modstandere af tiltag, der bekæmper hverken grooming eller seksuelt misbrug af børn på nogen måde. Men Rådets Juridiske Tjeneste er meget kritisk over for forslaget, ligesom Parliament Impact Assessment og European Data Protection Board er det. Ville den generelle overvågning af al telekommunikation, herunder f.eks. telefonsamtaler og sms'er mellem almindelige mennesker uden konkret mistanke, ikke være i strid med Charteret om grundlæggende rettigheder?

Lisbeth Bech-Nielsen: Jeg kunne næsten ikke have sagt det bedre end Niels Flemming Hansen. Forslaget er fuldstændig drakonisk. Rækkevidden af det, som ministeren beder os om at sige ja til, er fuldstændig vanvittig, og det kommer på ingen måde til at være lovmedholdeligt på sigt. Hvis et flertal i dag siger ja til det, kommer man midlertidigt til at gå ned ad en vej, hvor vi fuldstændig demonterer grundlæggende rettigheder i strid med Charteret om grundlæggende rettigheder, anbefalingerne fra alle de organisationer, som Niels Flemming Hansen nævnte, og samtlige eksperter i europæiske borgeres rettigheder.

Jeg forstår simpelt hen ikke det forhandlingsoplæg, som ministeren beder os om at sige ja til. Hvad betyder »en fornuftig balance«? Det, som vi er blevet bedt om at tage stilling til i dag, siger i sidste ende, at man skal have lov til at kigge på enhver form for kommunikation mellem lovlige, uskyldige EU-borgere uden en berettiget mistanke eller dommerkendelse. Jeg kan slet ikke se, at det overhovedet skulle være muligt i forhold til grundloven for slet ikke at sige Charteret om grundlæggende rettigheder. Kan ministeren i det mindste se, at der i forhandlingsoplægget må tilføjes, at man lægger afgørende vægt på, at det ikke må være i strid med Charteret om grundlæggende rettigheder? Hvis vi ikke kan få skrevet det ind i forhandlingsoplægget, ved jeg simpelt hen ikke, hvor vi er henne som Folketing og regering.

Alexander Ryle: Liberal Alliance finder forslaget meget problematisk. Det vil indebære en systematisk og generel overvågning af indholdet af kommunikationen mellem helt almindelige mennesker uden krav om forudgående individuel mistanke. Det vil dermed være i strid med Charteret om grundlæggende rettigheder. EU-Domstolen har tidligere meget klart konkluderet, at den generelle og udifferentierede logning af metadata på teleområdet er i strid med charteret. Og hvis det er i strid med charteret, har jeg vanskeligt ved at se, hvordan overvågning af samtaler og indholdet af alle brugeres private kommunikation ikke også er i strid med charteret, eftersom det er langt mere indgribende.

Alle juridiske vurderinger af forslaget herunder European Data Protection Supervisor, European Data Protection Board, Europa-Parlamentets Forskningstjeneste og Rådets Juridiske Tjeneste siger, at denne masseovervågning af privat kommunikation vil stride imod Charteret om grundlæggende rettigheder. Det er kun Kommissionens egen vurdering, som kommer til et andet resultat. Rådets Juridiske Tjeneste påpeger, at opsporingspåbuddet for at respektere charteret bør begrænses til personer, hvor der er rimelig grund til at antage, at de er involveret i seksuelt misbrug af børn, det vil sige målrettet overvågning i stedet for Kommissionens forslag om generel overvågning af alle brugere af kommunikationstjenester.

Derudover ser vi det som et voldsomt indgreb i meddelelshemmeligheden, der ellers normalt både er beskyttet af grundloven, straffeloven, e-privacy-direktivet og charteret. I praksis vil sådan et opsporingspåbud kun kunne implementeres ved, at man indfører bagdøre, altså spyware, på computere og telefoner, hvilket vil undergrave sikkerheden ved kryptering og kan misbruges af fjendtlige aktører, f.eks. kriminelle hackere, der kan begå identitetstyveri. Flere hundrede eksperter i kryptering har protesteret mod forslaget, bl.a. på grund af konsekvenserne for cybersikkerhed og privatliv.

Det er ikke vores opfattelse, at Kommissionens forslag reelt styrker indsatsen mod seksuelt misbrug af børn, som jo ellers er et vigtigt formål. Det skyldes bl.a., at opsporingen af misbrugsmateriale først sker, efter at det seksuelle misbrug har fundet sted og derfor ikke kan siges at forebygge seksuelt misbrug. Vi ved også, at de teknologier, som kan tages i anvendelse for at opspore misbrug af børn, er meget upræcise. Derfor risikerer vi, at det vil medføre et stort antal falsk positive opsporinger, som ud over at være belastende for de personer, der bliver uretmæssigt beskyldt for seksuelt misbrug af børn, også vil komme til at forstyrre og forsinke politiets arbejde med de virkelige sager med seksuelt misbrug af børn.

Hvis man tager udgangspunkt i det værktøj, som nævnes i Europa-Parlamentets konsekvensanalyse, nemlig Microsofts Project Artemis, vurderer Microsoft selv, at det har en præcision på 88 pct., og det er nok lidt højt sat. Men selv hvis det er rigtigt, vil det betyde millioner af falsk positive indberetninger hver eneste dag.

Så har jeg ikke engang nævnt alle de udfordringer, der kan være forbundet med at verificere alder og håndtere forskellige seksuelle lavalder på tværs af EU-landene, der varierer mellem 14 og 17 år, og det faktum, at Kommissionen egentlig vil undlade at kriminalisere udveksling af seksuelt materiale mellem børn over den seksuelle lavalder. Det gælder f.eks., hvis man sender chatbeskeder mellem en 16-årig og en 17-årig – det, man normalt ville kalde sexting. Derfor vil jeg bare sige held og lykke med at få systemet både udviklet og implementeret. Det kan komme til at få ejendoms-skattevurderingssystemet til at se helt let ud. Jeg tror nærmere, at det vil få den konsekvens, at tjenesteudbydere kommer til at begrænse børn i at bruge deres tjenester, fordi forordningens kriterier for risikovurdering fører til en konklusion om, at risikoen ved at udbyde tjenester til personer under 18 år er for stor. På den måde risikerer det at skade børns rettigheder og digitale udfoldelsesmuligheder, fordi de udelukkes fra en række tjenester. Af den grund kan Liberal Alliance ikke støtte forhandlingsoplægget.

Christian Friis Bach: Jeg kan tilslutte mig de to foregående indlæg fra Alexander Ryle og Lisbeth Bech-Nielsen. Vi anerkender fuldt formålet – vi ønsker en stærkere indsats over for seksuelt misbrug af børn, men vi mener, at dette forslag går for vidt. Rådets Juridiske Tjeneste og mange andre røster har sagt, at forslaget bryder med grundlæggende traktatfæstede rettigheder. Der er klare udfordringer, når det gælder privatlivets fred, falske positive, overblokering og væsentlige administrative byrder. Det hele har nået et niveau, hvor vi også har svært ved at støtte forhandlingsoplægget.

Hvordan forholder ministeren sig til den kritik, som Rådets Juridiske Tjeneste rejser, og mener man, at det spanske kompromisforslag til fulde imødegår den kritik? Ønsker man nu at målrette lovgivningen til anvendelsesområdet mere præcist inden for interpersonel kommunikation? Hvad med det uforholdsmæssige indgreb i kommunikationsfriheden, proportionalitet og retssikkerhed, som en række organisationer også har rejst kritik af? Også at end-to-end-kryptering skal være undtaget. Kan ministeren komme det nærmere?

Ligesom Socialistisk Folkeparti er vi også klar til at støtte forhandlingsoplægget, hvis man lægger afgørende vægt på, at borgerne får sikret deres grundlæggende og traktatfæstede rettigheder. Men jeg hørte kun ministeren sige, at man ville arbejde for det, og med den formulering kan vi heller ikke tilslutte os forhandlingsoplægget.

Justitsministeren: Jeg har fuldstændig respekt for, at vi ser forskelligt på nogle af spørgsmålene. Men lad mig starte med at tage spændingen ud af lokalet, for regeringen har ingen problemer med at tilføje i forhandlingsoplægget, at der bliver lagt afgørende vægt på, at forordningen er i overensstemmelse med Charteret om grundlæggende rettigheder. Det synspunkt deler vi. Så kan vi godt derfra have forskellige synspunkter jævnfør bl.a. Alexander Ryles indlæg om, hvor langt man skal gå for at regulere tjenesterne for at sikre, at der ikke bliver delt børneporno via f.eks. chatfunktioner. Jeg har nok selv det grundlæggende synspunkt, at i en verden, hvor mere og mere kriminalitet flytter sig over på mange af techgiganternes forskellige typer af digitale platforme, så har vi selvfølgelig også et kæmpe behov for at regulere det. Vi kan så se forskelligt på afvejningen mellem på den

ene side respekten for individets ret til i meget udstrakt grad at gøre, hvad man vil, over for på den anden side myndighedernes og staternes kollektivets krav om, at der er begrænsninger af, hvad man gør. Meget af det, man gør, kan udsætte andre for fare, og det gælder i særdeleshed hvad angår f.eks. børneporno og grooming. Jeg tror, at det er den grundlæggende politiske uenighed bag nogle af indlæggene.

Det er korrekt, at Rådets Juridiske Tjeneste har rejst en række spørgsmål vedrørende forslagets forhold til Charteret om grundlæggende rettigheder, herunder opsporingspåbuddets forenelighed med charteret. Regeringen tager det meget alvorligt, når der bliver rejst bekymringer om forslagets konsekvenser for beskyttelsen af privatlivets fred og personoplysninger. Det gælder selvfølgelig ikke mindst, når det kommer fra Rådets Juridiske Tjeneste. Det har også været et centralt tema under forhandlingerne, at forslaget skal ramme en fornuftig balance mellem respekten for borgernes grundlæggende rettigheder og hensynet til privatlivets fred og kommunikationshemmeligheden på den ene side og på den anden side at forfølge det legitime formål at forebygge og bekæmpe online seksuelt misbrug af børn. Både Rådets og Kommissionens juridiske tjenester har leveret vigtige bidrag til de drøftelser, og fra dansk side mener vi sammen med en række medlemslande, at formandskabet med den foreliggende kompromistekst har fundet et fornuftigt og afbalanceret kompromis, som er et godt grundlag for at indlede trilogforhandlingerne. Desuden supplerer vi forhandlingsoplægget med at lægge afgørende vægt på, at forordningen er i overensstemmelse med Charteret om grundlæggende rettigheder.

Karin Liltorp: Moderaterne bakker naturligvis op om forhandlingsoplægget, men der har også internt været rejst bekymring om den enkeltes retssikkerhed. Jeg synes dog allerede, at ministeren har aflivet noget af den frygt, der kunne være forbundet med det.

Søren Søndergaard: Jeg synes ikke overraskende, at det ikke løser problemet – det udskyder det kun, indtil det øjeblik Domstolen siger, at det kan ikke lade sig gøre. Men indtil da vil regeringen arbejde for, at det skal kunne lade sig gøre. Jeg synes, at regeringen burde arbejde for det konkrete forslag, som Rådets Juridiske Tjeneste foreslår. Nu er der formentlig et flertal i udvalget, der bakker op, og så kan regeringen få lov til at arbejde videre for den hårde linje. Så kan vi satse på, at det bliver underkendt af EU-Domstolen – det er en omvej.

Jeg kan ikke købe ministerens argumentation om, at der er sket en kæmpe stor ændring. Det er rigtigt, at der er sket en ændring i, hvilket fremførelsesmiddel folk, der formidler børneporno, bruger. I gamle dage brugte de brevet eller telefonen, men jeg husker ikke, at man dengang foreslog, at vi skulle have ansat folk på postkontoret til at åbne samtlige breve, eller at vi skulle have folk til at lytte til samtlige samtaler af hensyn til at få afsløret børneporno eller grooming. Nu er vi gået væk fra brevet og telefonen, og vi er gået over til internettet, og lige pludselig skal der laves en bagdør, så vi kan kontrollere det hele. Jeg kan ikke forstå det. Man kan så sige, at når det handler om børneporno, så skal alle stå ret, for selvfølgelig skal børneporno bekæmpes.

Jeg bliver også nødt til at spørge om hjemmelsgrundlaget. Hvorfor bruger man ikke den paragraf i EU-lovgivningen, som handler om bekæmpelse af alvorlig kriminalitet, når det handler om så alvorlig kriminalitet, som børneporno er? Ville det ikke være logisk, at man bekæmper alvorlig kriminalitet ved at bruge paragraffen om bekæmpelse af alvorlig kriminalitet? Det gør man ikke. Man bruger

artikel 114, og det er indre markedslovgivning. Udgangspunktet for den er ikke bekæmpelse af børneporno, men at gøre det lettere for virksomhederne. Er det i virkeligheden der, hunden ligger begravet? Betyder det, at man bruger artikel 114, at der er tale om totalharmonisering, eller kan vi stadig indføre skærpet lovgivning på området? Hvis der er tale om totalharmonisering, skal alle her bare være klar over, hvad det indebærer. Så kan Danmark ikke indføre det, hvis der kommer et bedre og mere effektivt forslag til, hvordan man kan bekæmpe børneporno. Er det at bekæmpe børneporno? I min verden er det det stik modsatte. Det er eftergivenhed over for børneporno.

Formanden: Jeg skal gøre opmærksom på, at udtalelser fra Rådets Juridiske Tjeneste naturligvis er fortrolige. Dog ligger denne udtalelse offentligt tilgængelig på bl.a. medierne State Watch og Agence Europe og i høringssvarene, så derfor tillader vi det, men under normale omstændigheder ville vi ikke gøre det.

Alex Ahrendtsen: Vejen til helvede er som bekendt brolagt med gode hensigter, og der er virkelig mange gode hensigter i denne forordning. Dansk Folkeparti støtter alle de gode hensigter, så vi kan få bugt med så mange sodomitter, vi overhovedet kan opsnuse, og dermed beskytte vores børn.

Jeg må indrømme, at jeg deler Socialistisk Folkepartis harme – jeg synes, at den er fuldstændig berettiget. Men jeg har også været meget i tvivl, og efter gennemlæsningen af forordningen og høringssvarene står man tilbage med det dilemma, at man på den ene side har alle disse gode hensigter og forslag til om redskaber, der skal bekæmpe børneporno, og på den anden side har man hensynet til borgernes retssikkerhed. Yderligere er der det dilemma, at man enten kan sige ja eller nej til regeringens forhandlingsoplæg. Siger man ja, kan man også komme til at sige ja til at bryde retssikkerheden for borgerne, og hvis man på den anden side siger nej, kan det fremstå, som om man ikke vil støtte de redskaber til bekæmpelse af børneporno. Jeg synes, den er svær. Og det gør det ikke nemmere, at regeringens forhandlingsoplæg er uskarpt.

Jeg er glad for, at regeringen har imødekommet Socialistisk Folkepartis forslag om Charteret om de grundlæggende rettigheder – det giver god mening. Men den ladeport af muligheder, man åbner i forbindelse med forordningen, er dybt bekymrende, for hvad bliver så det næste – har man så skabt præcedens for andre redskaber til at bryde borgernes retssikkerhed? Søren Søndergaard tegnede det meget malerisk. Det er fuldstændig rigtigt med telefonen og brevet i sin tid, men nu er den teknologiske udvikling bare en helt anden. Så hvad gør vi?

Der er noget, jeg ikke forstår i regeringens oplæg og for så vidt heller ikke i forordningen. Regeringen lægger op til at beskytte end-to-end-kryptering. Men hvis man vil beskytte det, modvirker man forordningen, som jo vil have bagdøre. Det er paradokset. Hvordan vil regeringen få de to ting til at gå op? Jeg kan ikke se nogen vej.

Efter denne lidt lange og besværlige tankerække er Dansk Folkeparti nødsaget til ikke at støtte regeringens forhandlingsoplæg, selv om vi støtter kampen mod børneporno. Vi er ikke sikre på, at det er den rigtige vej, netop fordi det kan risikere at åbne op for en ladeport af indgreb over for borgerne uden den retssikkerhed, som vi alle kan forvente i en retsstat og i et demokrati.

Justitsministeren: Til Søren Søndergaard: Hjemlen er i artikel 114, fordi der er tale om en regulering af virksomheder inden for det indre marked. Man pålægger udbydere at tage ansvar for, hvad der deles på forskellige former for platforme.

Jeg håber ikke, at jeg chokerer nogen, når jeg siger, at de selv samme udbydere igennem alle mulige algoritmer allerede følger fuldstændig med i, hvad der bliver skrevet, når Søren Søndergaard sender en besked via Messenger. Hvis man skriver, at man godt kan lide pasta bolognese, går der ikke særlig lang tid, før der ligger en reklame for den nærmeste italienske restaurant eller en god pastasovs i supermarkedet, næste gang man åbner f.eks. internettet eller en side på Facebook. Hvis man skriver, at man godt kunne tænke sig at komme til Milano, går der ikke særlig lang tid, før der kommer en reklame for et flyselskab, der reklamerer for billige flybilletter til Milano.

En række ordførere er meget fortrængede over, at man følger med, og mener, at det f.eks. er et indgreb i meddelelshemmeligheden. Men udbydere følger allerede med i alt, hvad der bliver skrevet og ikke mindst sagt, når platformene er åbne på devices. Det håber jeg virkelig ikke er noget chok for nogen, for det er sådan, de tjener deres penge. Med forslaget vil man så samtidig pålægge dem at tage ansvar for, hvad der bliver delt. Når det er sagt, har jeg fuldstændig forståelse og respekt for de helt afgørende balancer, der selvfølgelig skal være. Derfor vil vi supplere forhandlingsoplægget med, at vi lægger afgørende vægt på, at forordningen er i overensstemmelse med Charteret om grundlæggende rettigheder.

Søren Søndergaard spørger også, om det i virkeligheden ikke bare et udtryk for, at der er tale om totalharmonisering. Var der tale om totalharmonisering, ville det efter vores bedste overbevisning være i strid med retsforbeholdet, og vi har vurderet, at forslaget ikke er i strid med retsforbeholdet.

Jeg har til fulde forståelse for de afvejninger, som Alex Ahrendtsen giver udtryk for. Jeg indrømmer også gerne, at det i sagens natur er et svært forslag og en svær balance. Regeringen har nok også gjort op med sig selv, hvilket beskyttelseshensyn der er, og i øvrigt også, at vi ser et generelt behov for på en række områder at regulere udbydere til at tage ansvar for, hvad der sker på de platforme. Rigtig meget kommunikation foregår der nu til dags, og der er derved også rigtig mange muligheder for kriminalitet. I dette tilfælde deling af børneporno og grooming.

Kim Valentin: Jeg har altid lidt svært ved at forholde mig til noget, der bliver læst op, når jeg ikke har set det på skrift eller hørt det før. Det er bedst, når kompliceret stof ses på skrift, og man kan nå at kapere det. Det er første gang, jeg hører om det, så forhandlingsoplægget skal selvfølgelig bundfælde sig, og derfor tog jeg først ordet til sidst. Jeg vil selvfølgelig ikke modsætte mig Socialistisk Folkepartis forslag, som jeg synes skulle have stået i forhandlingsoplægget fra starten. Jeg synes, at det er en rigtig god idé, at ministeren imødekom det.

Det spanske forslag er sminke på et ringe forslag, men jeg kan godt se problemet. Det er et ærbart formål, og vi skal gøre alt i verden for at komme børneporno til livs, men det må ikke gå ud over de grundlæggende rettigheder.

Der er nogle problemer i selve argumentationen. Jeg synes ikke, at vi løser det ved at sige, at det ikke er noget problem, at udbydere kigger efter andre ting, fordi de allerede i dag kigger ned i det, vi skriver. For det er et problem, at de kigger ned i det i dag, og det er i virkeligheden mere det, vi skulle løse.

Hvis en dansk myndighed modtager et påbud fra en ungarsk myndighed, som jo har nogle helt andre standarder og værdier end os, kan den danske myndighed så sige nej til at udstede det påbud? Hvilken slags administration og myndighedsbehandling planlægger vi?

Der mangler et svar på det, som IT-Politisk Forening har spurgt om med bagdøre og spyware, som Liberal Alliance spurgte til. Er det en reel trussel?

Christian Friis Bach: Jeg er langt hen ad vejen enig med nogle af Søren Søndergaards kommentarer.

Vi er glade for ministerens imødekommenhed. Kunne man skrive det lidt mere eksplicit? Vi er meget imod procesrisiko, og som Søren Søndergaard fint beskriver det, løber man her en procesrisiko ved at indføre en forordning, der måske er i strid med klare anbefalinger fra Rådets Juridiske Tjeneste. Den vil alt andet lige give meget stærke argumenter i en efterfølgende retssag ved EU-Domstolen. Derfor kunne man skrive, at man lægger afgørende vægt på de grundlæggende rettigheder, og at forslaget dermed bringes i overensstemmelse med kritikken fra Rådets Juridiske Tjeneste.

Alexander Ryle: Ministeren vil lægge afgørende vægt på, at forordningen overholder Charteret om grundlæggende rettigheder. Kan det forstås på den måde, at regeringen vil lægge afgørende vægt på, at ordningen for opsporingspåbud målrettes på en sådan måde, at den finder anvendelse på personer, om hvem der er rimelig grund til at antage, at de på en eller anden måde er involveret i, begår eller har begået en lovovertrædelse i form af seksuelt misbrug af børn eller har forbindelse til overtrædelser i form af seksuelt misbrug?

Justitsministeren: Til Kim Valentin: Hovedpointen med tjenesterne er jo, at de gerne må kigge med. Det skriver man under på, når man tilmelder sig som bruger af f.eks. Facebook, Messenger eller Snapchat. Det er en del af deres forretningsmodel, og det er den måde, de tjener penge på. De rettigheder har vi derfor fraskrevet os, fra det tidspunkt vi opretter en profil på tjenesten. Det er i hvert fald efter min bedste overbevisning sådan, det fungerer.

Så spørger Kim Valentin derudover til grundlovsforbuddet og et muligt påbud fra Ungarn. Undtagelsen indebærer, at Danmark for så vidt angår tjenesteudbydere etableret her i landet kan bestemme, at grænseoverskridende påbud skal sendes til den koordinerende myndighed i Danmark. Den koordinerende myndighed vil herefter skulle videresende påbuddet til udbyder, medmindre myndigheden vurderer, at påbuddet alvorligt eller grundlæggende strider mod forordningen eller de fundamentale rettigheder garanteret i Charteret om grundlæggende rettigheder. Påbuddet får først bindende virkning, når den koordinerende myndighed videresender påbuddet til udbyderen.

Det korte svar på Alexander Ryles spørgsmål er, at det eksplicit fremgår af forordningsteksten, at de anvendte teknologier udelukkende må anvendes med det formål at efterkomme opsporingspåbuddet.

Henrik Møller: Socialdemokratiet bakker op om forhandlingsoplægget. Søren Søndergaard var inde på, at man ikke åbnede breve i gamle dage. Men man kunne følge med i samtaler på telefoncentralen. Verden har udviklet sig og ændret sig og informationsmængden og -omfanget er af ekstreme dimensioner i forhold til den gamle brevveksling mellem mennesker. Jeg synes ikke, den

sammenligning holder nogen steder. Desuden er det ikke er et nationalt anliggende eller et nationalt problem – det er jo i den grad grænseoverskridende. Derfor synes jeg, at det er rigtigt, at EU prøver at forholde sig til det, bl.a. hvad angår udbydere, hvor vi har lagt en stor del af vores sjæl i forvejen. Jeg er med på de problemstillinger, som bliver beskrevet, men jeg synes, at ministeren meget fint både har svaret på en del af tingene, men i og for sig også med den seneste formulering har prøvet at tage hånd om de bekymringer, der kan være.

Søren Søndergaard: Det er klart, at der er en stor diskussion om privatlivets fred, og der er nogle grænser, der skrider. Men jeg kan bare konstatere, at nogle gør indsigelser mod f.eks. det eksempel, ministeren nævnte, om at vi i forvejen bliver overvåget. Det norske datatilsyn har forbudt adfærdsbaseret annoncering, og kræfter i EU arbejder også for det. Der foregår en kamp mellem, om man synes, at der bare skal gives los for overvågning, eller om man synes, der skal ske begrænsninger.

Ministeren svarede ikke på det spørgsmål, som jeg synes er ret centralt, nemlig om brugen af artikel 114 betyder totalharmonisering. Det vil sige, at Danmark eller andre lande ikke kan vedtage skrappe regler, hvis man finder noget, der kan bekæmpe børneporno bedre. Dermed kan det i virkeligheden blive en begrænsning for kampen mod børneporno, for så skal man først vente, til hele EU-systemet har vedtaget en ny lovgivning.

Enhedslisten ønsker, at børneporno skal bekæmpes inden for retssikkerhedens rammer, og vi synes, at Rådets Juridiske Tjeneste har givet et udmærket forslag til det. Derfor håber jeg, at regeringen vil lytte til Rådets Juridiske Tjeneste, og hvis regeringen gør det, kan vi også støtte forhandlingsoplægget. Hvis ikke, kan vi ikke støtte forhandlingsoplægget.

Alex Ahrendtsen: Der er leveret mange stærke taler i dag, og jeg synes også, at ministeren leverede et stærkt svar bl.a. til mig, hvilket selvfølgelig gør det lettere at stå fast på, at man ikke kan støtte forhandlingsoplægget. Der er mange gode argumenter. Ministeren har stadig ikke svaret på, hvordan man på den ene side vil beskytte end-to-en-kryptering og samtidig vil sikre bagdøre, der ophæver den kryptering.

Jeg har ikke været på sociale netværk bortset fra LinkedIn siden 2011, så jeg har spurgt, om det virkelig er rigtigt, at tjenesterne stadig læser med. Jeg fik det svar, at det for så vidt er rigtigt, men at man som bruger kan sige nej til, at de kan gøre det. Det er en vigtig præcisering, som jeg synes, at ministeren går lidt let hen over. Forordningen siger så, at i nogle særlige tilfælde må tjenesterne godt læse med, og så sikrer vi ikke en-to-end-kryptering.

På mange måder er jeg enig i, at det skal løses på EU-niveau. Men med den lovgivning, vi har i Danmark, kan vi vel fortsat håndtere det, uden at vi skal sætte grundlæggende rettigheder på spil?

Jeg overvejer stadig, om Dansk Folkeparti skal stå fast på vores nej til forhandlingsoplægget. Det afhænger af ministeren. Hvis ministeren leverer et endnu stærkere svar, kan det være, at jeg kan blive overbevist.

Alexander Ryle: Jeg synes ikke, at ministerens svar til mig var særlig klart. Jeg kunne godt tænke mig, at ministeren siger lidt tydeligere, om det nye forhandlingsoplæg betyder, at regeringen vil lægge afgørende vægt på, at opsporingspåbuddet begrænses til personer, hvor der er rimelig

grund til at antage, at de er involveret i seksuelt misbrug af børn? Jeg synes ikke, at det er klart på nuværende tidspunkt, hvad det fornyede forhandlingsoplæg præcis betyder.

Jan E. Jørgensen: Venstres folketingsgruppe har ikke haft lejlighed til at forholde sig til forhandlingsoplægget, fordi vi ikke har fået det præsenteret. Det er utilfredsstillende, og det er regeringen simpelt hen nødt til at tage alvorligt. Det er især vigtigt, at folketingsgrupperne kan, om man så må sige, kontrollere regeringen, når vi har en flertalsregering. Derfor tror jeg, at Kim Valentin og jeg er nødt til at drøfte, hvordan vi forholder os til forhandlingsoplægget, fordi vi ikke har haft mulighed for at drøfte det i gruppen, og så kan vi i sagens natur heller ikke forholde os til det. Det bedes ministeren tage alvorligt og sørge for, at der fremover kommer andre procedurer. Flere har peget på – og vel at mærke ikke bare en fantast med sølvpapierhat, men mennesker, vi normalt tager alvorligt og lytter til – at vi er nødt til at have en grundlæggende drøftelse af spørgsmålet, når vi sidder med noget så væsentligt som dette forslag, et potentielt indgreb i grundlæggende menneskerettigheder.

Justitsministeren: Til Jan E. Jørgensen: Det har været min opfattelse, at der har været dialog, men den har tilsyneladende ikke været god nok. Det skal vi selvfølgelig nok følge op på. Det er et internt regeringsanliggende, og det må vi vende efterfølgende.

Til Søren Søndergaard: Jeg tror, at vi ser det fra forskellige vinkler. Jeg er jeg enig med Kim Valentin i, at der også er et behov for at regulere, hvilke krav vi stiller til udbydere af digitale platforme. Min grundlæggende indgangsvinkel er, at jeg gerne vil regulere deres adfærd i bredeste forstand. Jeg betragter forslaget som en regulering af deres adfærd, fordi man påbyder dem at følge med og begrænse deling af f.eks. børneporno. Det er ikke i uoverensstemmelse med, at jeg også ønsker, at man skal regulere, i hvilken udstrækning de i øvrigt følger med i, hvad man skriver og taler om, så det kan bruges i et kommercielt formål, eller for den sags skyld i hvilken udstrækning man udbreder f.eks. racistiske budskaber. For mig at se handler det grundlæggende om at regulere nogle efterhånden meget store virksomheder, der er meget dygtige til at finde på algoritmer, så vi både bliver dybt afhængige af at benytte os af deres tjenester, og de på den anden side er gode til at tjene penge.

Hvad angår det konkrete spørgsmål om 114 for så vidt angår de lande, tror jeg, at jeg efter rådføring vil sige ja, det vil i givet fald være totalharmonisering.

Til Alex Ahrendtsen: Først og fremmest tror jeg stadig væk, at der er en stor diskussion om, i hvilken udstrækning de stadig følger med, selv om man kan slå det fra på nogle tjenester. Det er en diskussion i sig selv.

Regeringen er fuldt ud bevidst om den væsentlige sikkerhedsforanstaltning, som bl.a. end-to-end-kryptering udgør for at beskytte privat kommunikation og personoplysninger mod uautoriseret adgang og misbrug. Vi anerkender også, at muligheden for at benytte sig af end-to-end-kryptering ikke må svækkes. For at understrege vigtigheden af den teknologi har Danmark sammen med en række andre medlemsstater arbejdet for, at det tydeligt fremgår, at intet i forordningen kan fortolkes sådan, at forordningen forbyder, kræver deaktivering af eller umuliggør end-to-end-kryptering. Det fremgår nu både af kompromistekstens præambelbetragtninger og af den dispositive tekst. Der-

med overlades det til den enkelte udbyder at vælge de teknologier, der skal anvendes for at efterkomme opsporingspåbud effektivt, og det bør ikke forstås som et incitament til eller en hindring for at bruge bestemte teknologier.

Til Alexander Ryle: Jeg kan ikke svare bekræftende på, at det udvidede forhandlingsoplæg vil betyde, at man siger nej til et opsporingspåbud.

Helt grundlæggende handler det for regeringen om, at vi har stort fokus på at komme digitale krænkelse til livs, ikke mindst når det handler om seksuelt misbrug af børn. Den teknologiske udvikling betyder for mig at se bare, at seksuelle overgreb på børn og unge i stigende grad sker på nettet. Organisationer som National Center for Missing & Exploited Children modtog i 2020 over en million indberetninger om seksuelt misbrug af børn på nettet i EU's medlemsstater. Det understreger også behovet for regulering på et fælles europæisk plan. Herhjemme kan vi bl.a. se, at antallet af registrerede anmeldelser af digitale sekskrænkelser, grooming og sextortion er steget væsentligt fra 2018 til 2021. Derfor mener jeg, at der er god grund til at sætte alle kræfter ind på området – også på EU-niveau – hvis vi skal komme de afkroge af internettet til livs.

Alex Ahrendtsen: Jeg synes stadig ikke, at jeg har fået svar på, hvordan man på den ene side kan sikre end-to-end-kryptering og samtidig give muligheder for bagdøre. Hvordan vil man håndtere det? Det virker, som om man vil ride på to heste, der løber i hver sin retning. Vil ministeren forklare mig, hvordan man kan skræve over de to skrænter? Jeg forstår det simpelt hen ikke.

Jeg fik heller ikke svar på, hvorfor det nødvendigvis skal løses på EU-niveau. Hvorfor kan vi ikke sørge for at komme krænkelse og udnyttelse af børn og misbrug af børn på nettet til livs med de redskaber, vi i dag har på dansk grund? Jeg forstår det simpelt hen ikke.

NOT Justitsministeren: Jeg tror ikke, at jeg er i stand til teknisk at svare mere konkret på end-to-end-kryptering end det svar, jeg gav lige før. Derfor vil jeg meget gerne forsøge at uddybe på skrift.

Der er flere grunde til, at man ikke bare kan ordne det med en ren dansk regulering. For det første er det et grænseoverskridende problem. For det andet har en lang række udbydere hjemsted i andre EU-lande, hvis de overhovedet har hjemsted i EU, men det er der efterhånden en hel del af dem, der har. Det nødvendiggør også fælles regulering. For det tredje bliver det ofte udvekslet på tværs af EU-lande.

Alexander Ryle: Rådets Juridiske Tjeneste påpeger, at opsporingspåbuddet for at respektere charteret bør begrænses til personer, hvor der er rimelig grund til at antage, at de er involveret i seksuelt misbrug af børn. Det vil sige målrettet overvågning i stedet for Kommissionens forslag om generel overvågning af alle brugere af kommunikationstjenesten. Betyder regeringens udvidede forhandlingsoplæg, at man vil lægge afgørende vægt på, at opsporingspåbuddet begrænses til personer, hvor der er rimelig grund til at antage, at de er involveret i seksuelt misbrug af børn? Altså at man laver målrettet overvågning i stedet for generel overvågning.

Justitsministeren: Det korte svar er nej. Det skyldes, at der er mange, der deler børnepornografiske billeder, som ikke nødvendigvis selv har taget billedet, men det er stadig væk en kriminel handling at dele det.

Søren Søndergaard: Brugen af artikel 114 og den fortolkning af 114 betyder, at der er tale om totalharmonisering. Det betyder, at selv store lande som Danmark, Frankrig og Tyskland ikke kan gå videre, hvis vi finder effektive instrumenter til at gøre kampen mod børneporno bedre, indtil man i EU eventuelt tager en ny beslutning, og det er jo en relativt omstændelig proces. Jeg synes bare, at det er ærgerligt, for det er det, der er det vigtigste.

Jeg er enig i Alexander Ryles forslag. Ministeren sagde nej, men hvis ministeren vil overveje det, kan Enhedslisten godt være med. Ellers kan vi ikke være med.

Ministeren siger, at udbyderne læser med. Men er idéen i end-to-end-kryptering ikke lige præcis, at man ikke kan læse med? Så det er vel ikke helt rigtigt, hvad ministeren siger.

Christian Friis Bach: Jeg fik heller ikke helt præcist svar på mit ene spørgsmål. Jeg er jo ikke jurist, så jeg ved ikke, om den formulering, ministeren læste op med at lægge afgørende vægt på Charteret om grundlæggende rettigheder, til fulde vil imødekomme kritikken fra Rådets Juridiske Tjeneste. Hvis ikke det er tilfældet, vil jeg gerne have tilføjet til forhandlingsoplægget, at man lægger afgørende vægt på, at man både overholder Charteret om grundlæggende rettigheder og imødekommer kritikken fra Rådets Juridiske Tjeneste.

Justitsministeren: Til Christian Friis Bach: Der har været forskellige vurderinger, og Kommissionens juridiske tjeneste ser jo anderledes på det, som det også har været fremme i debatten. Vores vurdering er, at afgørende vægt på, at Charteret om grundlæggende rettigheder skal overholdes, i meget vidt omfang vil imødekomme Rådets Juridiske Tjenestes væsentligste kritik. Jeg vil være stærkt skeptisk over for at udvide den sætning med, at det også til fulde skal imødekomme alt, hvad Rådets Juridiske Tjeneste i øvrigt måtte have af bemærkninger. Jeg tror ikke umiddelbart, at vi synes, at det er en god idé.

Til Søren Søndergaard: Regeringen er ikke imod at skærpe kampen mod børneporno på alle mulige andre måder. Denne forordning handler udelukkende om at stille krav til udbyderne. Men hvis jeg også må tillade mig at skubbe lidt tilbage til Søren Søndergaard, som er skeptisk over for at stille den type af krav til udbyderne, som stilles med forordningsforslaget. Jeg ved derfor ikke, hvordan Søren Søndergaard i en ren national dansk kontekst ville kunne stille skarpere krav til udbydere, end hvad der er lagt op til med forordningen, som han i forvejen er skeptisk over for.

Vi synes egentlig, at forslaget grundlæggende – hvis det klart og entydigt lever op til de ting, vi lægger vægt på og lægger afgørende vægt på i mandatet – er et vigtigt redskab. Men det kommer ikke i øvrigt til at bremse vores kreativitet eller vores syn på at udvikle flere værktøjer til at kunne bremse spredning af børneporno, efterforske spredning af børneporno og retsforfølge spredning af børneporno.

Kim Valentin: Jeg vil ikke modsætte mig, hvis ministeren synes, at Christian Friis Bachs forslag kan indgå i mandatet.

Justitsministeren: Vi vil stadig være af den opfattelse, at vi ikke kan binde hele forhandlingsoplægget op på, at vi skal efterleve alle de kritikpunkter, som Rådets Juridiske Tjeneste måtte have, når Kommissionens juridiske tjeneste har andre synspunkter. Der skal findes et kompromis, og jeg synes, at det væsentligste i kritikken fra Rådets Juridiske Tjeneste er bekymringen om, hvorvidt det lever op til Charteret om grundlæggende rettigheder. Derfor tilføjes det til mandatet, at man fra

dansk side lægger afgørende vægt på, at forslaget lever op til Charteret om grundlæggende rettigheder, efter et i øvrigt godt forslag fra flere af udvalgets medlemmer.

Forhandlingsoplægget lyder herefter, at man fra dansk side

- lægger afgørende vægt på, at forslaget lever op til Charteret om grundlæggende rettigheder.
- lægger afgørende vægt på forslagets forenelighed med grundloven, herunder det uskrevne grundlovsforbud.
- støtter, at der sikres et teknologineutralt regelsæt, og at end-to-end-kryptering ikke udelukkes fra forordningens anvendelsesområde.
- arbejder for, at der opnås en fornuftig balance mellem hensynet til en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af online misbrug af børn på den ene side og muligheden for, at borgerne kan udøve deres grundlæggende rettigheder på den anden side.
- arbejder for, at eksisterende ordninger, hvor nationale myndigheder kan anmode udbydere om frivilligt og af egen drift at spærre adgangen til eller fjerne materiale, der viser seksuelt misbrug af børn online, kan bibeholdes efter forordningens ikrafttrædelse.
- arbejder for, at arbejdsgangene for den koordinerende og de kompetente myndigheder i forhold til meddelelse af påbud om fjernelse og spærring, hvor skadevirkningen er stor, og tidsaspektet er afgørende, bliver så smidige som muligt og med mindst mulige administrative byrder.

Kim Valentin: Det er altid godt at høre det anden gang, og med den præcisering kan Venstre støtte mandatet.

Christian Friis Bach: Jeg prøver lige en sidste gang. Kunne man blot lægge vægt på at imødekomme anbefalingerne fra Rådets Juridiske Tjeneste uden at lægge afgørende vægt på det?

Justitsministeren: Forhandlingsoplægget, jeg lige har læst op, er det, jeg beder om mandat til.

Marianne Bigum: Vi foreslog selv, at der skulle lægges afgørende vægt på, at forslaget lever op til Charteret om grundlæggende rettigheder, men vi synes faktisk også, at der skal lægges vægt på, at Rådets jurister imødekommes. Socialistisk Folkeparti kan derfor umiddelbart ikke støtte forhandlingsoplægget, sådan som ministeren har læst det op.

Jens Henrik Thulesen Dahl: Det er et ganske interessant valg. Det illustrerer dilemmaet i, at vi ikke får forhandlingsoplæg på forhånd og kan drøfte dem i grupperne, så vi reelt kan forholde os til det og få svar. Det er rart, at ministeren dog tager noget ind, men jeg synes godt, at man kunne tage den formulering, som Alexander Ryle foreslog, og som er en del af det, Rådets Juridiske Tjeneste anbefaler. Der, hvor vi står nu, kan Danmarksdemokraterne ikke bakke op om forhandlingsoplægget.

Henrik Møller: Jeg har selvfølgelig ikke ændret min stilling, og folk må gøre, hvad de vil. Jeg synes bare, at jeg hørte, at hvis den formulering kom med, var man klar til at støtte forhandlingsoplægget.

Nu har man fået det med, men man vil have lidt mere, og så vil man alligevel ikke være med. Det må man selv ligge og slås med.

Alexander Ryle: Liberal Alliance kan stadig ikke bakke op om forhandlingsoplægget. Det skyldes, at regeringen med det udvidede forhandlingsoplæg ikke vil begrænse overvågningen til personer, hvor der er rimelig grund til at antage, at de er involveret i seksuelt misbrug af børn, men at man modsat vil have generel overvågning.

Søren Søndergaard: Enhedslisten kan desværre ikke bakke op om forhandlingsoplægget.

Formanden: Dansk Folkeparti afventer et skriftligt svar, så hvis ikke Dansk Folkeparti er klar til at svare, må vi udsætte processen.

Alex Ahrendtsen: Det er måske også at trække den lidt – det vil jeg ikke have på mine skuldre. Uanset at ministeren har leveret stærke og gode svar, udestår der stadig nogle ting, som Dansk Folkeparti ikke synes, at vi har fået tilstrækkeligt svar på. Derfor kan Dansk Folkeparti ikke bakke op om forhandlingsoplægget – desværre.

Christian Friis Bach: Henrik Møller kommenterede på, at jeg sagde, at vi lagde afgørende vægt på de grundlæggende rettigheder, og så spurgte jeg meget nøje ind til, om man ville følge anbefalingerne fra Rådets Juridiske Tjeneste. Det har vi ikke fået et entydigt svar på. Jeg kunne leve med den formulering, Alexander Ryle har fremført. Jeg kunne leve med en formulering om, at man ville lægge vægt på, at man fulgte anbefalingerne fra Rådets Juridiske Tjeneste. Det ønsker regeringen ikke, og derfor kan Radikale Venstre ikke bakke op om forhandlingsoplægget – desværre.

Formanden: Jeg kan hermed konkludere, at der ikke er et flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Alternativet har ytret sig imod.

Justitsministeren: Tak for en god og saglig debat. Det er altid velgørende. Nu kigger vi på det i ministeriet, for jeg kan høre af debatten, at udvalget ønsker, at forhandlingsoplægget står på forhånd i det skriftlige materiale. Det er ikke altid muligt at overholde fristerne for udsendelse af det skriftlige materiale på grund af f.eks. forhandlingernes fremskredenhed, men så må vi finde en model for det. Som forhenværende meget aktivt medlem af Europaudvalget forstår jeg frustrationen, og vi vil i hvert fald for Justitsministeriets vedkommende evaluere, om vi kan gøre det både bedre og anderledes i fremtidige procedurer for forhandlingsoplæg.

Formanden: Det ligger også i den procedureberetning, vi er i gang med i øjeblikket.

Punkt 5. Siden sidst:

a) Tidlig orientering om Kommissionens forslag til forordning om en platform for strategiske teknologier i Europa

KOM (2023) 0335

Erhvervsministeren: STEP-forslaget blev præsenteret den 20. juni 2023 og er en del af Kommissionens pakke om midtvejsevalueringen af EU's flerårige finansielle ramme (MFF). Formålet med forslaget er at danne en ramme for investeringer i innovation og produktion af strategiske, digitale, grønne teknologier samt bioteknologier via EU's budget. Med forslaget lægges der op til at skabe incitamenter til at målrette midler fra en række eksisterende fonde mod innovation og produktion af strategiske teknologier. Forslaget lægger også op til ny finansiering på 10 mia. euro, som fordeles i eksisterende programmer.

Jeg vender tilbage til udvalget snarest.

Kim Valentin: Jeg tillader mig at stille et spørgsmål, der måske befinder sig i randen af emnet. Jeg har haft fornøjelsen af at besøge Det Danske Stålværk i Frederikshavn. Her bruger de ikke ny teknologi. Værket er heller ikke særlig grønt eller digitalt, som vi ellers gerne vil have, men vi har brug for det, for ellers skal vi købe stål i Kina, Rusland eller andre steder. Strategiske teknologier kan dermed have et andet sigte. På stålværket er de indstillet på at gøre sig så grønne som muligt, men det er selvsagt svært for en virksomhed, der bruger 50 mio. m³ gas om året. Hvad er ministerens tilgang til den problemstilling, og hvor hører Danmark hjemme i det?

Christian Friis Bach: Vil ministeren i forhandlingerne understrege, at det hele selvfølgelig skal foregå i overensstemmelse med de multilaterale handelssamarbejder, herunder TRIPS?

Erhvervsministeren: Da jeg var i Europaudvalget, lagde vi meget vægt på, at ministeren orienterer om et forslag, inden man forelægger forhandlingsoplæg om det. Det er det, jeg gør i dag. Jeg kommer tilbage med forslaget på et senere tidspunkt.

Jeg kan berolige Christian Friis Bach med, at det hele gerne skulle være i vinkel hvad angår overensstemmelse med multilaterale handelssamarbejder.

Stålværket har ofte været genstand for diskussioner. Jeg vil foreslå Kim Valentin at stille et skriftligt spørgsmål, som jeg kan besvare ved næste forelæggelse.

Punkt 6. Rådsmøde nr. 3968 (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023

EUU alm. del (20222) – Bilag 727 (kommenteret dagsorden)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Alle punkter forelægges til orientering. Punkt 6 om jordovervågning forelægges jeg på vegne af miljøministeren.

1. Konsultationer mellem EU og Norge, mellem EU, Norge og UK samt mellem kyststater om fiskerimuligheder for 2024

– *Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (samlenotat 2)

EUU alm. del (20222) – Bilag 128 (udvalgsmødereferat side 244 FO, forhandlingsoplæg vedr. kvoter for 2023 forelagt 9/12-22)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Det er meget vigtigt, at forhandlingerne afsluttes, så kvoterne er på plads inden årsskiftet, og fiskeriet i norsk farvand kan starte fra nytår. Vi skal undgå den situation, som vi har oplevet i år, hvor der først blev adgang til norsk farvand i marts. Men forhandlingsklimaet med Norge er udfordret.

I de trilaterale forhandlinger forventes torsk og sild at blive svære punkter. Det er samtidig vigtigt, at kvoten for kuller hæves, så den afspejler forholdene bedre. I øjeblikket er kvoten meget lav i forhold til rådgivningen. Jeg vil arbejde for, at vi allerede i indeværende år får en forhøjelse af kvoten. Men det kan kun ske efter aftale mellem EU, UK og Norge.

Kyststatsforhandlinger bør også afsluttes i 2023 for så vidt angår fastsættelse af fiskerimuligheder. Den største udfordring er stadig fordelingen af kvoterne. Men det kan desværre fortsat trække ud.

Christian Friis Bach: Det er med fiskeriforhandlinger som med poker: Nogle gange har man bare for få kort på hånden til, at man virkelig kan komme igennem. Dansk Fiskeriforening anfører, at der skal flere elementer ind i forhandlingerne. Kunne man få andre handelsmæssige aspekter ind for at finde en løsning? Det har stået på i al for lang tid, og vi finder ikke en tilfredsstillende løsning i nogen af aftalerne.

Er det at beskytte fælles havområder mod bom-, bund- og andre former for trawl et led i disse forhandlinger?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Man kunne godt ønske sig flere kort på hånden eller flere jetoner eller måske flere fisk. Der er forskellige elementer i forhandlingerne, og det var noget, vi argumenterede for tidligere. Nordmændene har f.eks. glæde af handelsadgangen til det indre marked. Elementer skal kunne stå mål med hinanden, før der kan landes en aftale. Ikke mindst dansk fiskeri har en kæmpe interesse i vide, hvilke rammer de arbejder inden for. Regeringen arbejder på at finde en aftale med nordmændene om adgang til og fiskerimuligheder i Skagerrak og Nordsøen inden årsskiftet. Det bliver ikke nemt, men vi gør, hvad vi kan.

Fælles beskyttelse af havområder er ikke direkte del af forhandlingerne, men alligevel en smule. Det skaber udfordringer, at UK er i gang med potentielle lukninger af dele af deres farvand. Her

skal vi holde dem oppe på fiskeriaftalen i forbindelse med brexit. Det kan man ikke bare begynde at lave om på nu.

2. Konsultationer mellem EU og UK om fiskerimuligheder for 2024

– *Udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (samlenotat side 7)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Det er vigtigt, at forhandlingerne afsluttes, så der er klarhed om kvoterne fra årsskiftet.

Vi vil lægge vægt på, at aftalen understøtter den fulde adgang til fiskeri i britiske farvande, som er blevet fastlagt i brexitaftalen. Også her er vi meget udfordrede. UK har gennemført en høring om lukning for alt tobisfiskeri i engelsk farvand, og Skotland gennemfører i øjeblikket en lignende høring for skotsk farvand. Så det kan også give udfordringer.

Se eventuelt debatten under punkt 1.

3. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet

– *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*

Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (samlenotat side 10)

EUU alm. del (20222) – Bilag 676 (udvalgsmødereferat side 1114, senest behandlet i EUU 23/6-23)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: I juli trådte Rusland ud af Sortehavsaftalerne. Rusland har siden bombet ukrainske havne og kornlagre. Derfor er det ikke længere muligt for Ukraine at eksportere korn via Sortehavet.

På trods af et fortsat internationalt pres er Rusland stadig ikke gået med til at genoptage aftalen. Derfor er de alternative fragtruter gennem EU blevet endnu vigtigere end tidligere. Danmark støtter op om en udvidelse af kapaciteten i de alternative fragtruter. I EU bør vi gøre, hvad vi kan for, at Ukraine kan eksportere sine landbrugsvarer. Både for Ukraines økonomi og af hensyn til de lande i særligt Nordafrika og Mellemøsten, som er afhængige af ukrainsk korn.

Alexander Ryle: Polen, Bulgarien, Slovakiet og Ungarn har alle indgået midlertidigt importforbud mod korn fra Ukraine. Dette med henvisning til en negativ påvirkning af deres egne landbrugsprodukter. De vil falde i pris, og det vil få økonomiske konsekvenser for deres egen landbrugssektor. Hvad er regeringens holdning til, at disse lande indfører protektionistiske tiltag og begrænser handlen med Ukraine?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Da kornet ikke kan eksporteres via Sortehavet, har nabolandene en udfordring med, at det skal fragtes via alternative ruter, f.eks. gennem Polen. Her lander det så på de lokale markeder, og det presser priserne. Det er en reel problemstilling, men det har været og er fortsat vores position, at vi især i en svær situation skal beskytte principperne for det indre marked. Vi skal stå fast på princippet om varernes fri bevægelighed og ikke indføre importrestriktioner. Man har ad flere omgange iværksat forskellige kompensationspakker, som Kommissionen har adresseret, og som vi fra dansk side har støttet, men hele tiden tilføjet, at principperne for det indre marked bliver holdt i hævd. Der er hele tiden særlige situationer for forskellige parter, og der kan ske et skred, hvis man ikke gør det.

Christian Friis Bach: Jeg deler frustrationen over importrestriktionerne og håber, at Danmark vil være en vedholdende og stærk stemme imod dem og for at få fuld og uhindret adgang for ukrainske landbrugsprodukter til EU i denne tid. Jeg ved godt, det er svært for nogle landmænd at håndtere, men jeg mener, det er et signal, vi skal sende.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg er helt enig. Det er vigtigt for Danmark og for den danske regering, at vi fastholder den åbne markedsadgang. Vi skal ikke begynde at indføre importrestriktioner. Selv ikke i en situation, hvor det er vanskeligt, hvilket vi anerkender, at det er for nabolandene. Men vi må finde andre løsninger på det.

Marianne Bigum: Dyrenes Beskyttelse har i deres høringssvar opfordret til, at man i disse aftaler indtænker, at import og eksport af dyr og deraf følgende transport af levende dyr i videst muligt omfang erstattes af handel med og transport af slagtede dyr og forarbejdede animalske produkter. På den måde får vi mindsket dyrenes lidelser over lange transporter. Hvad tænker ministeren om det?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Danmark er en del af Vughtlandene, som er ligesindede på dette område. Positionspapiret blev udarbejdet, før jeg blev minister for fødevarer, landbrug og fiskeri, men vi fastholder det på dyrevelfærdsområdet. For nylig har der været snak om, at Kommissionen ikke kommer med det udspil, som man havde forventet. Her har vi peget på, at vi synes, de skal arbejde videre med det, og det gælder også transport af dyr i al almindelighed. Det skal være en del af den samlede dyrevelfærdstilgang.

4. En langsigtet vision for EU's landdistrikter med fokus på udformning af fremtidens landdistrikter i EU

– *Præsentation fra formandskabet og udveksling af synspunkter*

KOM (2021) 0345

Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (sammenotat side 17)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Det spanske formandskab har taget initiativ til drøftelsen, som skal føde ind i rådskonklusioner senere på året.

Christian Friis Bach: Vi bakker op om det. Vi skal lægge vægten på bæredygtig vækst og udvikling og så på at mindske de administrative byrder. Det kan være nogle bøvlede ordninger, der kommer ud af dette.

Marianne Bigum: Vil man bruge anledningen til at drøfte et mere grønt landbrug og mindskning af den animalske produktion til fordel for en øgning af den vegetabiliske?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Det kan sagtens være. Fra dansk side vil vi lægge vægt på mulighederne for at bruge landdistriktsmidler på at udvikle landbrug og fødevarer i al almindelighed i en mere grøn retning. Det har vi jo erfaringer med i Danmark, og det skal vi arbejde videre med i EU såvel som i Danmark. Man kunne også arbejde for unge landmænds muligheder for at komme ind på markedet eller at skabe jobs i al almindelighed.

Vi har ikke nogen holdning til, at der skal være mindre animalsk produktion og mere vegetabilisk. Det er et markedsdrevet spørgsmål, men incitamenterne til omstillingen kan jo gives igennem de rammer, vi sætter op, og de tiltag, vi understøtter, såsom f.eks. bioordninger. Den omstilling som dansk og europæisk skal foretage i de kommende år.

5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2001/110/EF om honning, 2001/112/EF om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum, 2001/113/EF om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum og 2001/114/EF om visse former for konserveret helt eller delvis inddampet mælk bestemt til konsum

– *Sagen er ikke på dagsordenen til rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023, men forventes vedtaget ved et kommende rådsmøde*

KOM (2023) 0201

Rådsmøde 3968 – Bilag 1 (samlenotat side 20)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Forslaget om revision af de såkaldte morgenmadsdirektiver forelægges til orientering nu, da forslaget forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Med forslaget indføres der bl.a. krav om øget oprindelsesmærkning af honningblandinger og om højere indhold af frugt i marmelade.

Regeringen kan støtte revisionen af morgenmadsdirektiverne. Vi arbejder samtidig for, at reglerne skal være enkle at administrere.

Alexander Ryle: Det nævnes i forslaget, at man vil foretage en generel forhøjelse af minimumsindholdet af frugt i marmelade. Vil det få en konsekvens for, om produkter med mindre indhold af frugt vil kunne være på markedet, eller vil de måske skulle være på markedet under et andet navn?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Kommissionen foreslår, at man øger minimumsindholdet af frugt for at fremme sundere produkter, uden at det påvirker holdbarheden. Størstedelen af medlemslandene er enige i at øge minimumsindholdet af frugt. Danmark støtter desuden et lavere sukkerindhold i marmelade, men arbejder samtidig for, at det sker ved at sænke grænsen for sukkerindholdet i marmeladen frem for at hæve mindstekravet af frugtindholdet.

Christian Friis Bach: Her er der tale om noget, der er borgernært – at man kan se frem til at finde mere end ét jordbær i sin jordbærmarmelade. Det er virkelig noget, man kan forstå. At EU tager fat på at skulle have lidt mindre sukker i marmeladen er bare glædeligt og positivt.

Alexander Ryle: Vil produkter, som ikke har et minimumsindhold af frugt svarende til 450 g ud af 1.000 g, stadig kunne være på markedet, eventuelt under et andet navn, eller betyder det, at man ikke vil kunne sælge marmelade med lavt frugtindhold, efter dette bliver indført?

NOT **Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri:** Jeg må vende tilbage med et skriftligt svar.

6. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets direktiv om jordmonitorering og resiliens

– *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*

KOM (2023) 0416

Rådsmøde 3968 – Bilag 2 (sammenotat)

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Forslaget hører under miljøministeren. Med forslaget lægges der op til, at alle jorde i EU skal være i sund tilstand i 2050. Men der sættes ikke bindende delmål eller krav om genoprettelse.

Forslaget forpligter bl.a. medlemslandene til at monitorere jordbundens tilstand og melde status ind til Kommissionen efter 5 år. Efter 6 år skal direktivet evalueres for at se på opfyldelse af dets mål og behovet for at indføre mere specifikke krav til at sikre genopretning af jordsundheden og opnåelse af 2050-målet.

Regeringen hilser forslaget velkommen og støtter overordnet målsætningen om at styrke jordbundens sundhedstilstand i EU. Regeringen vil dog tage nærmere stilling til de forskellige elementer, når der er lavet en analyse af forslagets indhold og konsekvenser.

Karin Liltorp: Alle ønsker sunde jordbunde. Er der med overvågningen en risiko for at pålægge landmænd store byrder med at foretage analyser af jorden? Er der mulighed for at tage nye teknologier i brug for at gøre det mere simpelt?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg vil henvise til miljøministeren for svar på spørgsmålet.

Christian Friis Bach: Det er et afgørende forslag. Direktivet har ingen konkrete forpligtelser, og jeg forstår, at regeringen vil arbejde for mere konkrete tiltag, også i evalueringsfasen.

I hvor høj grad kommer grundvandsbeskyttelse til at spille en rolle for udvidelse af principperne for jordforvaltning, der specifikt er rettet mod vandressourcer? Hvornår regner regeringen med at komme med en konsekvensanalyse?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg bliver nok nødt til at henvise til miljøministeren igen.

Marianne Bigum: Socialistisk Folkeparti opfordrer regeringen til at stemme nej til en forlængelse af brugen af glyfosat. Hvis det ikke kan opnås, bør man arbejde for en forlængelse på højst 3 år, og at der i den periode ikke gives tilladelse til blandinger, der er kræftfremkaldende eller hormonforstyrrende, samt at der ikke gives tilladelse til anvendelser, der kan føre til, at kemikalier i glyfosatblandinger eller deres nedbrydningsprodukter ender i grundvand eller overfladevand og påvirker biodiversiteten.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Jeg må henvise til miljøministeren for svar på spørgsmålet.

7. Eventuelt

Regelforenkling og bedre regulering

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: På rådsmødet vil jeg rejse dette punkt, og det har opbakning fra et stort antal medlemslande. Som minister for fødevarer, landbrug og fiskeri har jeg et stort fokus på at gøre det lettere at være landmand, fisker eller fødevarer virksomhed. Vores regler skal være til at forstå og efterleve, så man kan leve op til de politiske mål, vi sætter os for. Men mange af vores regler herhjemme har ophæng i EU-lovgivning. Derfor giver det god mening at rejse denne dagsorden i Bruxelles. Der er brug for mere fleksibilitet i den måde, vi indretter vores regelsæt på i EU. Sådan får vi nemmere ved at håndtere de store udfordringer i forhold til f.eks. klima og miljø. Derfor bør forenkling være i centrum for fremtidige lovforslag fra Kommissionen.

Karin Liltorp: Det er smukt og ærværdigt. Det håber jeg, at vi alle sammen arbejder for.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Ud over at sætte det i system og kigge vores regler igennem, skal vi se på, hvordan vi implementerer EU-reglerne. Jeg har bedt om indspark fra erhverv, grønne organisationer og andre, der arbejder med dette, så vi får systematik i den danske lovgivning, og at der også kommer et dansk aftryk i reglerne fra EU. 10-11 lande har som udgangspunkt givet udtryk for deres støtte, og flere vil sikkert støtte det mundtligt under fremlæggelsen. Det er supervigtigt, at lovgivningen bliver udarbejdet på en måde, så de politiske mål – f.eks. på klima-, miljø- eller dyrevelfærdsområdet – lettest muligt kan leveres inden for de gældende regler i Danmark såvel som i EU.

Bomtrawl i dansk farvand

Alex Ahrendtsen: Vil ministeren tage forslaget om forbuddet mod bomtrawl i dansk farvand op?

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Bomtrawl er også et emne, der interesserer mig en hel del. Det er EU-reguleret, og hvis nu f.eks. en hollandsk fisker skal have forbud mod at fiske med bomtrawl, skal der være en faglig begrundelse for det. Det er vi i gang med at finde ud af. Projektet er ved at blive afsluttet, og derfor har vi snart et fagligt grundlag at gå til Kommissionen med, hvilket jeg agter at gøre, hvis begrundelsen er tilstrækkelig stærk.

8. Siden sidst

Forslag om fiskerimuligheder i Østersøen for 2024

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: Kommissionen fremlagde forslaget i slutningen af august. Der bliver snarest oversendt et grundnotat om forslaget. Jeg vil forelægge forhandlingsoplæg i Europaudvalget forud for rådsmødet i oktober, hvor forslaget forventes at skulle vedtages.

Der er ingen tvivl om, at situationen i Østersøen fortsat er meget alvorlig. Kommissionens forslag indeholder meget få konkrete tal for kvoteforslag. Kommissionen venter på supplerende information fra Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) om omfanget af bifangster af torsk og sild i andre fiskerier.

Der lægges op til, at der for torsk i både den østlige og den vestlige Østersø, sild i den vestlige Østersø og laks fortsat alene fastsættes bifangstkvoter i 2024. Kommissionens mener desuden, at centralsild som noget nyt også alene bør være en bifangstkvote. Dertil kommer videreførelse af lukkeperioder. For torsk foreslås en fuldstændig lukning af det rekreative fiskeri i 2024, mens de nuværende restriktioner for laks foreslås videreført. Især rødspætte har det dog fortsat godt.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 12.06.